

deb@ts

al territori

Edita: Ajuntament de Barcelona. Direcció de Relacions Ciutadanes i Institucionals

Impressió: Imatge i Producció Editorial

ISBN:

Dipòsit legal:

Copyright:

Comissió de Treball dels Debats al Territori: Antoni Carné, Joan Compte, Mercè Gironella, Joan Ramon Gordo i Joan Obradors.

Secretaria: Federació de Cors de Clavé

Coordinació general: Joan-Ramon Gordo

De la Memòria:

Redacció: Antoni Carné i Joan-Ramon Gordo

Fotografies: Antoni Carné, Joan Compte, Joan-Ramon Gordo, Josep Rafequas, Isidre Ros i Remei Ullate.

Agraïments personals: a tots els participants -tant virtuals com presencials-, a Josep Maria Balañà, Ramon Baldrich, Jordi Casassas, Laia Corral, Jaume Deloncle, Carles Duarte, Montserrat Farré, Carme Mateu, Imma Ripoll, Albert Piñol, Pere-Joan Pujol, Josep Rafecas, Llorenç Rafecas, Dolors Reig, Isidre Ros, Jaume Roure, Jaume Sobrequés, Antoni de Solà, Josep Maria Vila, Josep-Maria Terricabras, Xavier Tudela, Remei Ullate i d'una manera especial a en Pere Baltà pel seu continuu acompanyament i assessorament. Així mateix, a totes les institucions i entitats que amb el seu suport i encoratjament han fet possible la seva realització.

5 SALUTACIÓ

7 EL CONTEXT

Prospecció i acció associativa per Pere Baltà i Llopart

Moviment associatiu i impuls democràtic

per Jaume Sobrequés i Calicó

Redescobrint el fonament de la democràcia: l'associació

per Montserrat Farré i Coma i Dolors Reig i Garganta

La societat debat per Carles Duarte i Montserrat

15 EL PERQUÈ DELS DEBATS AL TERRITORI

23 LA METODOLOGIA

27 ELS DEBATS CELEBRATS

39 LES CONCLUSIONS

47 ELS DEBATS AL TERRITORI. SÍNTESI

51 LES DINÀMIQUES COMPLEMENTÀRIES

57 LES DARRERES ACCIONS

59 POSAR FIL A L'AGULLA

SALUTACIÓ

El procés dels Debats al Territori el podríem definir com una autèntica aventura col·lectiva. Aventura perquè els plantejaments inicials eren molt agosarats tant en la forma com en els continguts i perquè estàvem disposats a desenvolupar aquest procés utilitzant metodologies de participació innovadores, tècnicament avançades i humanament potenciadores de sinergies. Aventura col·lectiva perquè volíem que fos un treball que depassés l'àmbit estricte de cadascuna de les federacions participants amb una ferma voluntat de transversalitat. L'objectiu era fer una lectura col·lectiva de les diferents realitats i experiències portades a terme per una part significativa del moviment associatiu català amb el convenciment que, malgrat les diferents modalitats i expressions que adopta aquest treball en cadascuna de les federacions, tenim motivacions comunes, necessitats semblants, experiències per compartir i, en definitiva, processos semblants, el coneixement dels quals ens enriqueix i ens fa créixer.

Han estat més de dos anys de preparació, de treballs, de viatges, de coneixements mutus, de compartir. Desitgem que aquesta memòria que teniu a les mans sigui capaç de transmetre tot aquest bagatge d'experiències i de propostes, i sobretot que us pugui ser d'utilitat en el treball diari i en l'establiment d'objectius.

Més de quatre-cents participants presencials i més de tres-cents de virtuals formen el cos humà que ha enriquit el procés participatiu, els quals han fet un total de 20.349 aportacions/posicionaments /intervencions de les quals 11.737 corresponen a diagnòs i 8.612 a propostes d'acció. Onze debats territorials arreu de Catalunya, presència al Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 en diversos àmbits i diàlegs, així com l'assistència en diferents esdeveniments durant el 2004 i 2005 són alguns dels espais en què Debats al Territori ha estat present i ha explicat la seva experiència i resultats.

No voldríem acabar aquesta salutació sense agrair a les administracions, institucions, entitats i particulars la seva dedicació, presència i suport, sense els quals aquesta realitat que han esdevingut els Debats al Territori no hagués estat possible.

Federació de Cors de Clavé

Federació d'Ateneus de Catalunya

Federació Catalana d'Associacions i Clubs Unesco

Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya

PROSPECCIÓ I ACCIÓ ASSOCIATIVA

Van ser oportuns els Debats al Territori promoguts per quatre federacions d'entitats. Ni més ni menys que els Cors de Clavé -carregats d'història-, els Ateneus -sobrecarregats de patrimoni a conservar-, el Teatre d'Afeccionats -bressol dels nostres dramaturgs clàssics- i els Clubs Unesco, abanderats de la innovadora cultura de la solidaritat... Un conjunt d'institucions que federen alguns centenars d'associacions d'un gran arrelament popular, que van superar l'ofec d'una dictadura que no els era favorable i sobreviuen un quart de segle d'una democràcia que, en general i sobretot, ha potenciat la cultura institucional.

Es tractava d'analitzar el moment i s'hi van passar tot un any, situant els debats en diferents comunitats del territori i utilitzant els més innovadors mecanismes de comunicació i interrelació, com podien ser els debats via Internet.

Els organitzadors han demostrat viure en ple segle XXI, però no han descuidat les arrels històriques. Llevat els Clubs Unesco que, a casa nostra, són un producte de la transició democràtica i han crescut amb la llibertat, les altres federacions tenen les arrels en el segle XIX. Els Cors de Clavé van importar una cultura musical que s'escampava per Europa, però avui sabem que, per mitjà de les corals que impulsà Josep Anselm Clavé, també ens arribà un model de societat que pretenia alliberar les classes populars i ho feia promovent tot un seguit d'iniciatives encaminades al benestar social, com la lluita contra l'analfabetisme per mitjà de la instrucció pública, el desenvolupament de l'economia social creant cooperatives, societats de socors mutu, mutualitats..., i fomentant l'estalvi com a garantia de dignitat de les jubilacions laborals.

Molts ateneus van sorgir de les societats corals i els seus cafès van esdevenir els principals centres de convivència d'infinitat de comunitats arreu de Catalunya. Per l'esclatxa de llibertat oberta pels ateneus s'inicià la universalització de l'ensenyament, les primeres biblioteques, les primeres caixes d'estalvi... i també popularitzà la pràctica de l'esport. Gran part de les publicacions locals tan característiques de Catalunya van néixer en el si dels ateneus i les seves tertúlies es convertiren en plataformes de comunicació dels avenços tecnològics, com havien estat els seus precursors, els ateneus científics i literaris fundats a París i Londres a les darreries del segle XVIII, impulsats per la Il·lustració i, dins d'ella, l'Enciclopedisme que acabà sent la principal eina de culturalització del poble.

En paral·lel a les corals i els ateneus i en gran mesura gràcies a les infraestructures creades per aquests, el teatre d'afeccionats també fou una eina eficaç d'instrucció popular. Els nostres clàssics van contribuir a una presa de consciència col·lectiva, una voluntat d'anar endavant per superar les injustícies socials que eren plantejades als escenaris dels ateneus, en un afany d'aproximació als models europeus. Sense aquell primer i exemplar Teatre Odeón, el català hauria trigat molt a incorporar-se eficaçment a la dramaturgia; sense els grups d'aficionats, els Iglésias, Guimerà, Rusiñol..., més endavant Segarra i, encara recentment, Benet i Jornet, no haurien fet el camí cap al teatre professional, imprescindible per a la normalització, quan la realitat del teatre professional en català no anava més enllà de les genialitats de Joan Capri, sol al Teatre Romea, competint amb els teatres de revista del Paral·lel i poca cosa més, en català i en castellà. Hem d'agrair aquests grans serveis que ateneus, corals i teatre d'afeccionats van fer a la nostra cultura i a la solidaritat de la qual, darrerament, la Unesco ha esdevingut capdavantera, però no ens hem de passar de transcendents, perquè d'aquestes institucions també són el divertiment de les rondalles i les caramelles, el cinema i l'organització de les festes tradicionals, les ballades dominicals i les festes majors, la

introducció de l'esport, el dret a l'esbarjo i la universalització del dret a la cultura. Aquestes institucions populars han estat dipositàries de l'organització de la festa i de la convivència, mentre contribuïen com ningú al progrés social, creant i aportant serveis públics que després, ja en la segona part del segle XX, han assumit les administracions.

Un segle i mig després de l'esclat d'aquest gran moviment social i cultural, que avançà la Renaixença, no sempre se'ls ha reconegut aportacions tan extraordinàries a l'interès públic i a la democràcia, superant l'ostracisme i les prohibicions, noves dimensions de la gestió de la cultura i l'esbarjo. Amb la democràcia, els pressupostos de les administracions no han atès adequadament els dèficits que s'arrossegaven per l'ofec a què els havia sotmès la dictadura i algunes institucions locals, potser impulsades pel clientelisme polític, s'han tornat intervencionistes, prescindint moltes vegades dels promotors culturals de sempre. També s'han creat mecanismes de subvenció de les entitats, amb contrapartides, condicionant les programacions des dels criteris recollits en els convenis. Sense pessimisme, perquè situacions pitjors s'han superat –la darrera: quaranta anys d'ostracisme–, ha sorgit una crisi provocada des de les mateixes institucions.

Les quatre federacions esmentades s'ho van plantejar de la millor manera, disposades a treballar, com sempre, fent prospecció, posant els problemes damunt la taula dels debats i, de forma constructiva, convidant les institucions a participar-hi. Enhorabona!

Han demostrat que la millor prospecció és la que sorgeix de l'anàlisi d'un gran passat i que l'acció és la millor manera d'afrontar els problemes. Ara cal desenvolupar eficientment les conclusions.

Pere Baltà i Llopart

Periodista i escriptor

MOVIMENT ASSOCIATIU I IMPULS DEMOCRÀTIC

S'ha dit sovint: Catalunya és un dels països del món que, a l'època contemporània, ha tingut un moviment associatiu més nombrós quantitativament i més plural qualitativament. Els catalans, com tot poble maltractat per la història, tenim tendència a sobrevalorar allò que tenim de positiu. Potser és per això que diem que tenim el règim parlamentari més antic del Vell Continent, o que el Barça és el millor club de futbol del món. Bé que les coses no són ben bé així, entre altres motius perquè mai ningú no és ni el primer ni el millor, cal reconèixer que l'associacionisme ha assolit a Catalunya unes dimensions excepcionals. Només cal llegir la memòria que va fer el professor Pere i Solà i Gussinyer sobre les associacions de Barcelona i el seu entorn (*Història de l'associacionisme català contemporani: Barcelona i comarques de la seva demarcació, 1874-1966*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1993) per adonar-se de l'abast colossal de l'associacionisme català.

Sobre la base del Registre d'Associacions del Govern Civil de Barcelona, institució política dependent del govern central encarregada de controlar la legalització de les associacions, el professor Solà ha comptabilitzat, per a l'àmbit provincial barcelonès, prop de 22.000 associacions per un període de temps que va d'abans de 1880 fins a 1966. És una xifra impressionant. Ho és molt més si tenim present que no comprèn el moviment associatiu de les províncies de Girona, Lleida i Tarragona, i que no es refereix als darrers quaranta anys, quan, amb la fi de la dictadura el 1975, el fenomen associatiu no ha parat de créixer.

Bé que el moviment associatiu ha rebut impulsos molt desiguals –que van des de la ignorància, fins al reconeixement, passant per gairebé la prohibició– mai no ha deixat de créixer a l'època contemporània. Quan ha calgut, ha fet front als impediments legals de tota mena i a la persecució. Per exemple, durant la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) i, no diguem ja, durant el llarg període del franquisme (1939-1975). En Solà explica que entre 1887 –primera llei que les regularitza– i el 1931 –proclamació de la Segona República– el dret a associar-se va ser suspès en dinou ocasions. Era durant la Restauració monàrquica, un període de llibertats democràtiques de to molt menor. Malgrat les restriccions, el moviment associatiu mai no va aturar-se. En algunes de les seves formes, va haver de cercar camins alternatius o va haver d'amagar els seus veritables objectius. En les èpoques pitjors del règim de Franco, moltes associacions legals o simplement consentides, varen emprendre activitats no “autoritzades” i varen esdevenir petits nuclis d'oposició al sistema polític aleshores vigent. Moltes varen ser un instrument valuós per a la defensa de la identitat nacional catalana. Aquest paper el varen acomplir associacions de tota mena: culturals, d'esbarjo, esportives, musicals –corals sobretot–, professionals, religioses, àdhuc de defensa de classe –i no precisament de classe obrera–, econòmiques, folklòriques o d'altra naturalesa.

Que l'associacionisme ha acomplert, a Catalunya, una tasca de substitució davant la manca d'institucions d'autogovern pròpies és prou evident. Seria empobridor, però, limitar aquesta vitalitat només a una única motivació. N'han existit d'altres que, de ben segur, estan en el moll de l'os de la personalitat col·lectiva del nostre poble. No em veig amb cor d'analitzar-les ara, ni és el lloc per fer-ho. N'hi ha prou amb deixar constància del fenomen.

A començament del segle XXI, en un moment molt preocupant de globalització galopant dels costums, de les formes de vida, dels règims alimentaris, de la manera de divertir-se i emprar el temps lliure, el moviment associatiu, en la seva rica pluralitat, té més raó de ser que mai. Perquè és molt més atemptatòria a la personalitat col·lectiva de Catalunya aquest corrent despersonalitzador que no ho varen ser totes les lleis del franquisme o la política repressiva que va impulsar. Entre d'altres motius, perquè la globalització es produeix, en el cas de l'Europa occidental, que és l'àmbit en el qual ens movem, en un entorn democràtic i en un corrent liberal que, l'un i l'altre, fan molt difícil que els governs, si volguessin –que tampoc no volen–, puguin fer-hi front, tot defensant la pervivència de les pròpies identitats.

Des d'aquest punt de vista, el moviment associatiu –i, d'una manera molt especial, el català- té, com dic, una missió cívica, nacional o, si voleu –a mi no m'espanta la paraula-, patriòtica. Tots els esforços que existeixin per vitalitzar-los seran pocs. El passat dia 28 d'agost de 2005, en baixar al carrer a la plaça del poble de Sant Llorenç de la Muga, a l'Alt Empordà, vaig trobar-me amb una vintena llarga de puntaires treballant en els seus coixinets. Feia temps que no ho veia. Vaig restar meravellat de la bellesa, complexitat i riquesa de formes de les puntes a mig fer. Al darrere de les senyores hi ha una o diverses –ara no ho sé- associacions que promouen i organitzen aquestes trobades. Bé que algú va dir-me que no em preocupés pel fet que la majoria de senyores eren persones d'una certa edat, perquè sembla que, a Catalunya, el moviment associatiu de les puntaires és prou sòlid i de bon futur, jo no vaig acabar de creure-m'ho del tot. Donar suport a aquest moviment associatiu concret i a l'activitat que hi ha al darrere és, també, una obligació de les institucions. És clar que d'associacions d'aquest volum, especificitat i interès n'hi ha nombroses a Catalunya, i no és fàcil ajudar-les totes com es mereixerien, però també és molt plural l'organització dels poders públics al nostre país. És qüestió de saber triar. Triar donar suport al moviment associatiu és una bona pràctica democràtica i una magnífica manera de despendre els diners que són de tots.

Jaume Sobrequés i Callicó

Catedràtic d'Història de Catalunya
de la Universitat Autònoma de Barcelona

REDESCOBRINT EL FONAMENT DE LA DEMOCRÀCIA: L'ASSOCIACIÓ

Aquests darrers anys, freqüentment se'ns crida a participar en un dels actes més democràtics: les eleccions dels nostres representants als diferents òrgans de govern des de l'ajuntament de la vila al parlament europeu, passant pel parlament propi, el congrés i el senat. És una activitat que ens permet dir-hi la nostra en forma de vot. Abans de les eleccions, els partits polítics més importants fan grans i costoses campanyes per tal de dur l'aigua cap al seu molí. Després, no sempre recorden que són allà on són perquè el poble així ho ha volgut, i que són els nostres portaveus.

En el món associatiu la participació és una peça clau, és la raó de ser i la base, i també hi és en forma d'eleccions d'unes juntes que portaran el timó durant un temps. Però la participació dels associats no es manifesta només el dia de les assemblees amb els canvis de juntes, no, en el món associatiu la participació és contínua i diària. En general, les associacions no duen a terme campanyes amb una enorme despesa econòmica perquè el que es té es necessita per fer realitat el que s'ha projectat. En aquest terreny, rarament hi ha persones remunerades, la tasca es desenvolupa gràcies a la il·lusió i l'entusiasme de grups de persones voluntàries que creuen poder ajudar els altres, que pensen que tenen el deure de cooperar-hi, que treballen per mantenir i difondre llur patrimoni, i un llarg etcètera que ens duria a engrunar totes i cadascuna de les associacions existents i el seu àmbit d'actuació.

Però, és clar, la vida política i el món associatiu no són dos mons excloents, ans al contrari, són dues cares d'una mateixa moneda, dos vagons d'un mateix tren, dues maneres de practicar la democràcia exercint en ambdós casos la participació.

I dins del món associatiu, sovint sembla que el món de les ONG vagi a part de l'entorn associatiu català de caràcter més històric i/o tradicional, sembla que siguin "un altre món". És per aquest motiu que són molt importants els projectes que posen en contacte aquestes dues realitats socials que són molt més similars del que ens podem pensar.

Per tot plegat, quan una sèrie de federacions d'entitats catalanes ens vam proposar d'afegir-nos a la iniciativa dels Debats al Territori, ho vam fer pensant que era una bona manera de revisar plegats quin era l'estat de la qüestió del món associatiu en aquest inici de segle, i de fer-ho d'una manera nova, viva i atractiva. Fent-ne una valoració global diríem que ha estat una experiència molt positiva, interessant i enriquidora, una experiència, però, que ha de tenir continuïtat. D'una banda, les conclusions ens han d'ajudar a reflexionar sobre la situació de l'associacionisme a Catalunya i a prendre mesures en el que calgui. De l'altra, la metodologia emprada per a cadascun dels debats és molt didàctica, perquè dona la paraula a tots i cadascun dels participants, atenent la seva diversitat. La distribució del temps també ha estat una peça clau en el desenvolupament dels debats: pautaada, mesurada i sempre suficient. És una metodologia molt vàlida i aplicable en diferents àmbits i situacions.

Federico Mayor Zaragoza, antic director general de la UNESCO, en el seu llibre *Un món nou* (2000) diu: "L'aprofundiment de la democràcia a escala internacional també s'haurà de produir en el camp de la cultura, a través de l'expansió d'una nova cultura de la democràcia que reguli els conflictes tot superant les apories de l'assimilació i de la fragmentació de les identitats; i en favor d'una nova cultura de l'associació, que permeti superar les contradiccions entre l'estat i el mercat redescobrint el fonament de la democràcia: l'associació, concepte fonamental tant per a Rousseau com per a Tocqueville".

"A la llarga no es podrà aprofundir la democràcia si no tornem a donar als ciutadans el gust per les coses públiques i per l'exercici dels seus drets polítics, tornant a donar sentit a la paraula participació. "El "co-

gito ergo sum” del ciutadà del segle XIX s’haurà de formular ara així “participo, doncs sóc” ... En el segle XXI, comptar voldrà dir participar”.

Per a nosaltres, la participació a Debats al Territori ha estat una experiència molt gratificant. I, efectivament, estem convençudes que una manera de ser és participar.

Montserrat Farré i Coma

Secretària general de la Federació Catalana d’Associacions i Clubs UNESCO

Dolors Reig i Garganta

Presidenta de l’associació Amics de la UNESCO de Girona

LA SOCIETAT DEBAT

El nostre país és sobretot societat. Les circumstàncies han afavorit que en el passat ens acostuméssim a comptar poc amb les institucions públiques, que sovint no tan sols no han ajudat a enfortir-nos, sinó que ens han estat hostils. Si se sol dir que de les debilitats cal fer virtuts, en el nostre cas, la feblesa política ha permès prendre consciència del pes i la responsabilitat de la societat civil, li ha donat gruix i projecció. De fet, els catalans hi aboquem moltes energies i il·lusions des del segle XIX. N'hi ha prou de recordar els Cors de Clavé, els ateneus i tantes altres entitats centenàries. La recuperació de l'autogovern va comportar que s'incorporessin al sector públic persones que fins aleshores havien destacat en el món civil. Això potser va incidir en un afebliment d'aquesta realitat associativa, afavorit, a més, per un cert deixament de funcions en mans de les institucions polítiques retrobades. D'altra banda, s'han produït uns canvis d'hàbits evidents que tenen a veure amb les formes d'accés a la cultura, que, pel que fa al consum, passen ara menys inexorablement per les entitats privades, ja que, per un costat, la tecnologia fa més accessible els productes culturals i, per un altre, les infraestructures culturals de caràcter públic s'han desenvolupat d'una manera extraordinària gràcies a l'impuls de la Generalitat i els ajuntaments (a Barcelona, per exemple, hi ha ara juntament amb el Palau de la Música, d'iniciativa privada, un esplèndid Auditori, de titularitat estrictament pública, o, en un àmbit diferent, l'oferta teatral de la ciutat ha quedat molt enfortida, però també clarament condicionada, per les grans inversions institucionals que s'hi han realitzat). Fets com el progrés econòmic, la prolongació de la vida o la generalització d'Internet estan també modificant els nostres comportaments culturals.

Davant d'aquest escenari, cal reivindicar la societat civil i el paper decisiu que ha d'assumir per envigorir l'esperit cívic i l'àlè cultural de Catalunya, per canalitzar-hi l'anhel de participació i la inquietud artística. La força d'un país ve de la seva gent, de l'empenta i de la qualitat de la seva gent. Per això eren tan importants el diàleg, la reflexió i el compromís a què convocaven els Debats al Territori i era tan natural que des del govern, amb un absolut respecte a la independència i a la llibertat dels punts de vista que s'hi donessin a conèixer, s'oferís suport a la seva organització. Vist en conjunt, avui podem constatar amb goig que el treball ha estat viu, intens i enriquidor, una prova del dinamisme i la capacitat de la gent que protagonitza el moviment associatiu català, tot i que hem de lamentar que tot aquest esforç reeixit hauria d'haver merescut un ressò mediàtic més gran. Repassant les principals conclusions dels debats, em refermo en l'encert de convocar-los i reclamo que tothom hi presti l'atenció necessària: cal que la programació cultural de les institucions públiques no es faci d'esquena a la de les entitats; cal revisar el tractament fiscal de les entitats culturals; cal reforçar la democràcia interna i la participació activa dins les entitats; cal evitar que les entitats depenguin bàsicament de les administracions; la societat civil ha de complir un paper clau en la integració de la nova immigració;... Ho subscric ben convençudament.

Carles Duarte i Montserrat

Poeta, Director de la Fundació Lluís Carulla

EL PERQUÈ DELS DEBATS

D'ON SORGEIXEN ELS DEBATS AL TERRITORI

L'any 2001 a partir de la invitació que l'Ajuntament de Barcelona va fer a la societat civil catalana en el sentit d'involucrar-se en la dinàmica del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, la Federació de Cors de Clavé va fer seva aquesta proposta i va llançar un repte que es concretava en els eixos següents:

- Realització d'una Trobada Internacional de Cors d'Homes per tal de donar a conèixer aquesta modalitat musical.
- Proposta d'un Cant Comú amb motiu de la celebració del Fòrum, sent molt conscients que la realització d'un acte d'aquestes característiques necessita també elements simbòlics i emblemàtics.
- Creació d'una dinàmica participativa al voltant del fenomen i realitat del moviment associatiu català amb la voluntat de compartir aquesta experiència i realitat amb els participants al Fòrum.

Després de diversos contactes i davant la poca receptivitat inicial per part de l'organització del Fòrum, la Federació de Cors de Clavé decideix tirar endavant la proposta, diversificant-la en el temps i en els seus protagonistes.

Així, la idea de realitzar una Trobada Internacional de Cors d'Homes es va madurar i se'n va fer la primera edició del 10 al 22 de juliol de 2005. La proposta de Cant Comú es va concretar amb la col·laboració directa del Fòrum i amb la participació de totes les federacions corals catalanes en l'espectacle CANTS DE PAU celebrat el diumenge 8 de febrer de 2004 al Pavelló Olímpic de Badalona i en l'acte d'inauguració. Pel que fa a la tercera proposta, es va iniciar tot un seguit de contactes amb diverses federacions catalanes per tal de cercar complicitats i col·laboracions. Després de diverses reunions i plantejaments, van respondre de manera positiva i s'hi van implicar totalment la Federació d'Ateneus de Catalunya, la Federació Catalana d'Associacions i Clubs Unesco i més endavant la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya. Aquesta proposta és la que coneixem amb el nom de Debats al Territori. La participació de les quatre federacions es va valorar molt positivament ja que aplega per una banda l'associacionisme de caràcter més històric i específic amb el de caràcter més de nou format. Això va permetre que ja des de bon començament es pogués fer un treball transversal i innovador. És a partir d'aquest nucli impulsor que l'any 2002 es va iniciar el seu procés de preparació.

EL PROCÉS D'ELABORACIÓ DE LA PROPOSTA

Des de bon començament tots plegats teníem molt clar que el procés havia de ser fonamentalment participatiu. Així doncs, la seva preparació també havia de tenir en compte aquesta voluntat.

Durant els mesos de juny a octubre de 2002, representants de les federacions es van reunir periòdicament per anar concretant la proposta general a partir de llurs experiències i expectatives.

Així, d'una manera gradual i creixent es varen anar especificant els objectius principals, els temes clau a debatre, els llocs on s'havien de realitzar els debats, la metodologia a emprar, les entitats coorganitzadores locals, les federacions i institucions a implicar, la imatge corporativa del projecte, la política de difusió...

ELS OBJECTIUS PRINCIPALS

El que primer de tot es va formular i consensuar entre les federacions varen ser els objectius que perseguïen en els Debats al Territori, els quals es concreten en els tres punts següents:

1. Elaborar de forma col·lectiva i participativa un document marc que reflectís les diferents problemàtiques que té un sector important de la societat civil catalana i que presentés possibles solucions. Aquest document s'havia de realitzar tant a **nivell de diagnosi**: identificació dels principals problemes i avaluació de la situació actual, com a **nivell de pla d'acció**: realització de propostes concretes per superar els problemes detectats a la diagnosi.
2. Treballar de manera participativa i oberta, amb una metodologia que permetés a cadascú proposar, valorar i opinar; escoltar les diferents posicions; donar veu a les minories; prioritzar entre tots els temes a debatre; saber el grau de consens; que tothom sabés en tot moment quin és l'estat del procés sense manipulacions; i, en definitiva, no perdre el temps. En aquest sentit la dinàmica a emprar formava part també del missatge a donar.
3. Presentar aquest document, un cop elaborat, a les institucions públiques catalanes i a la societat en general com a aportació positiva i activa per part de la societat civil catalana.

ELS TEMES CLAU A DEBATRE

La selecció dels temes a debatre era una qüestió clau per garantir-ne els resultats. Per aquest motiu es va obrir un període de propostes encaminat a consensuar els temes i a argumentar-los. Així mateix prèviament es va acordar l'any 2003 realitzar un debat cada mes (exceptuant els mesos de juliol i agost). Fruit d'aquest procés de treball es van establir els temes i argumentacions següents:

1r Debat participatiu: *El patrimoni des dels diferents vessants: fiscal, administratiu, arquitectònic, monumental...*

Moltes de les entitats participants en els Debats al Territori són responsables d'un patrimoni immobiliari important distribuït arreu del país. Les dificultats que la seva gestió ocasiona fan que moltes vegades es converteixi en un tema molt feixuc i de difícil gestió. També cal destacar el paper de servei públic que tenen aquestes infraestructures moltes vegades no prou reconegut i valorat per les institucions públiques.

2n Debat participatiu: *L'Estat com a condicionant dels models associatius.*

El tipus de tradició política existent en un territori determinat, el model d'organització de l'estat, les característiques concretes de les diferents zones geogràfiques... condicionen profundament la manera en què s'expressa i organitza la societat civil. Per altra banda, el fet que una part del territori històric català estigui sota la influència d'un altre estat del que hi ha al Principat, fa que l'acció cultural que protagonitza la societat civil catalana en general i les entitats socioculturals en particular s'hagi manifestat, en funció d'aquests condicionants, amb unes determinades característiques.

3r Debat participatiu: *L'organització interna: la gestió de les entitats, la formació, el professionalisme voluntari i el professionalisme remunerat...*

En funció de l'especificitat de cada entitat/federació, de la seva història, del lloc d'actuació... es desenvolupen models d'organització i d'acció social concrets. La seva gestió diària, el paper de les noves tecnologies en aquesta gestió i difusió d'activitats, així com les actituds davant de les tasques socials (el professionalisme voluntari, el professionalisme remunerat...) són aspectes clau que influeixen de manera decisiva en la trajectòria de cada entitat i que cal constantment adaptar i replantejar-se.

4t Debat participatiu: *El finançament de la cultura. Política de subvencions, el mecenatge. És bona l'actual política de subvencions? Quins han de ser els criteris en què s'ha de regir?*

Contràriament al que venia essent una constant en el treball de la societat civil catalana fins als anys vuitanta (la no dependència d'ingressos oficials), la irrupció de les subvencions ha generat unes actituds i dinàmiques en la societat civil catalana preocupants pel seu caràcter d'excessiva dependència. D'altra banda, la possibilitat del mecenatge assoleix les expectatives inicials? Quin és i quin ha de ser el paper de les institucions públiques i privades en el camp del suport a la societat civil catalana?

5è Debat participatiu: *Els nous reptes: La relació amb els nous fenòmens socials.*

La realitat és canviant i darrerament estan sorgint nous elements que d'una manera qualitativa influeixen en les dinàmiques socials. La immigració, la interculturalitat -per citar-ne els més destacats-, així com la pressió multimèdia que ofereix models de comportament agressius, competitius, individualistes... són temes que cal tenir molt clars i presents amb vista a la implicació de les noves generacions i els nous col·lectius socials.

6è Debat participatiu: *L'equilibri entre la necessitat de la constant adaptació i la fidelitat als orígens.*

Les entitats tenen sentit en la mesura que estan inserides en un lloc determinat i responen a necessitats socials del seu entorn. En aquest sentit, continuen essent vàlids els principis i eixos de treball/acció que inicialment cada entitat va establir quan va néixer? Com ha anat cada entitat adaptant-se a la realitat canviant? Quin és el paper de les noves generacions? Continuen essent vàlides les activitats que es programen? Com incorporar els nous elements sense forçosament haver de renunciar a la història?

7è Debat participatiu: *Les relacions amb els nous moviments socials.*

El món evoluciona i amb ell sorgeixen noves formes d'organització i gestió social que difereixen de les que històricament s'han donat en el nostre país i les quals agrupen milers i milers de ciutadans, les anomenades ONG. Així, temes com la solidaritat amb el tercer i quart món, l'ecologia, les organitzacions de gènere, les de caràcter filantròpic, les assistencials... estan cada vegada més presents en les dinàmiques socials i culturals. Cal plantejar-se quin tipus de lligams i sinergies generar entre aquests nous moviments socials i els de caràcter més tradicional i històric.

8è Debat participatiu: *Les relacions dels diferents col·lectius de la societat civil dins d'una mateixa població.*

Si per una banda és certa la constatació que a Catalunya existeix una bona xarxa associativa, no deixa de ser menys certa la constatació del poc contacte i relació que hi ha entre els diferents col·lectius d'aquesta societat civil. Per dir-ho d'una manera gràfica: cadascú va pel seu cantó sense tenir massa present el conjunt. Especialment preocupant és la manca de relació existent entre les entitats en el si d'una mateixa ciutat/barri/poble, quan no es dona un fet competitiu i força exclouent. És més necessari que mai fer xarxa i generar sinergies dins d'una mateixa àrea geogràfica local.

9è Debat participatiu: *Les relacions amb les administracions.*

Històricament la societat civil catalana va donar resposta a unes mancances de les institucions públiques. En el procés de "normalització" del paper d'aquestes institucions s'han donat casos de confluència d'interessos i d'objectius amb les iniciatives protagonitzades per la societat civil. Estan clars quins són els diferents papers d'ambdues parts? Què cal canviar, millorar, incorporar? Quins creiem que són els elements / interlocutors que utilitzen les administracions a l'hora de definir les polítiques culturals? Quin és el rol que com a societat civil organitzada volem tenir en aquest procés de definició? Com a actors i consumidors, quina política cultural volem i necessitem?

10è Debat participatiu: La relació entre els mitjans de comunicació i la societat civil.

Quin paper haurien de complir els mitjans de comunicació respecte a la realitat sociocultural catalana? Tot el que no és notícia no existeix? La responsabilitat dels mitjans de comunicació i el seu destacat paper a l'hora de marcar les conductes culturals "oficials-estàndards" dels països. Quin creiem que és el grau de coneixement que té el periodista sobre l'acció cultural? Tots els mitjans tenen les mateixes actituds? Existeix, per part dels mitjans de comunicació, algun tipus de supeditació vers les administracions i/o poders fàctics?

ELS LLOCS, LES DATES I LES ENTITATS COORGANITZADORES ON ES VAN REALITZAR ELS DEBATS

Si bé les temàtiques a debatre eren un factor bàsic del projecte, el lloc on s'havien de realitzar els debats no era un tema menor. Per tal de fer la selecció dels possibles llocs, es va arribar a l'acord que la seu de cada debat havia de tenir una relació directa amb el tema escollit, ja fos perquè es tractava d'una institució emblemàtica, ja fos perquè tenia força experiència..., o bé perquè el seu entorn social pressuposava una bona col·laboració i sinergia.

Seguint aquest criteri s'establí la proposta d'ubicació següent:

1r Debat participatiu

Dissabte 25.01.03, 10.00 h

Ateneu Igualadí, c/ de Sant Pau, 9, 08700 IGUALADA, l'Anoia

2n Debat participatiu

Dissabte 22.02.03, 13.30 h

Ajuntament, Sala Aragó, Place de la Loge. 66931 PERPINYÀ, el Rosselló

3r Debat participatiu

Dissabte 29.03.03, 18.30 h

Centre de Lectura, c/ Major, 15, 43201 REUS, el Baix Camp

4t Debat participatiu

Dissabte 26.04.03, 18.30 h

Ateneu de Tàrrrega, plaça del Carme, 8, 25300 TÀRREGA, l'Urgell

5è Debat participatiu

Dissabte 31.05.03, 18.30 h

Casino del Masnou, c/ de Barcelona, 25, 08320 EL MASNOU, el Maresme

6è Debat participatiu

Dissabte 28.06.03, 18.30 h

Comú de Particulars, c/ de la Font, 17, 25500 LA POBLA DE SEGUR, el Pallars Jussà

7è Debat participatiu

Dissabte 27.09.03, 10.00 h

Auditori de la Mercè, pujada de la Mercè, 12, 17004 GIRONA, el Gironès

8è Debat participatiu

Dissabte 25.10.03, 18.30 h

El Centre, c/ Major, 3, 43712 LLORENÇ DEL PENEDÈS, el Baix Penedès

9è Debat participatiu

Dissabte 24.01.04, 18.30 h

Auditori Societat Musical Unió Filharmònica, c/ Miralles, 4, 43870 AMPOSTA, el Montsià

(Per raons logístiques, la seva realització es va haver d'endarrerir unes setmanes)

10è Debat participatiu

Dissabte 20.12.03, 10.00 h

Casa per la Solidaritat i la Pau Flors Sirera-, c/. les Saleses, 10, 08241 MANRESA, el Bages

LES FEDERACIONS PARTICIPANTS, LES ENTITATS COORGANITZADORES I LES INSTITUCIONS A IMPLICAR

Un cop elaborada la part fonamental del projecte calia cercar més complicitats entre la societat civil catalana.

La difusió i recerca de sinergies i de complicitats que permetés que la proposta dels Debats al Territori arribés a tothom així com implicar federacions i moviments (no sempre es donava el mateix resultat / implicació / resposta), eren reptes importants que calia afrontar. A aquesta situació se li afegia un plus de dificultat pel fet que les sessions dels diferents debats es realitzaven a diferents llocs de la geografia catalana.

Nogensmenys, la diversificació territorial de la proposta va afavorir una més variada participació presencial sobretot si es té en compte que les sessions presencials anaven dirigides no sols als directius de les entitats sinó també al soci de base. Aquesta proposta permeté una implicació i participació de gent molt diversa que no hagués participat mai en unes jornades de reflexió o debat realitzades en un sol lloc.

Per una banda, vam convidar federacions i moviments que, malgrat que no es varen implicar activament en la preparació de la proposta, sabíem que estaven interessats a seguir el procés i incidir de manera regular durant el seu desenvolupament. Les federacions que es varen comprometre a donar suport, convocant els seus associats i sent presents en els diferents debats presencials foren:

- Agrupació de Colles Geganteres.
- Agrupament d'Esbarbs Dansaires.
- Associació Catalana de Premsa Comarcal.
- Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya.
- Coordinadora de Bastoners.
- Federació Catalana d'Entitats Corals.
- Federació de Bandes de Música de Catalunya.
- Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.
- Federació Catalana de Voluntariat Social.
- Federació per a la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes.
- Federació Sardanista de Catalunya.
- Federació Internacional d'Entitats Catalanes.
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes.
- Federació de Joves Cambres de Catalunya.
- Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi.
- Moviment Coral Català.
- Òmnium Cultural.
- Secretariat de Corals Infantils de Catalunya.

A l'hora de cercar col·laboracions i complicitats érem plenament conscients que calia diferenciar diferents nivells i implicacions.

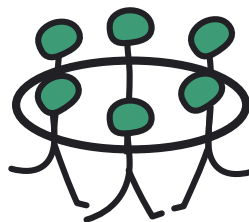
Per altra banda, calia cercar la participació d'una entitat per a cada debat presencial que d'alguna manera fes seva la proposta i la coorganitzés. Així varen néixer les entitats coorganitzadores, les quals ens varen acompanyar i amb les quals vàrem organitzar conjuntament els diferents debats territorials. Aquestes entitats foren:

- L'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera d'Igualada,
- la Federació per la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes de Perpinyà.
- el Centre de Lectura de Reus.
- l'Ateneu de Tàrraga.
- el Casino del Masnou.
- el Comú de Particulars de la Pobla de Segur.
- el Club UNESCO de Girona.
- el Centre de Llorenç del Penedès.
- la Societat Musical la Unió Filharmònica d'Amposta.
- l'Associació Unesco de Manresa.

Aquestes foren les entitats locals que donaren suport, aixopluc i que possibilitaren la realització arreu de Catalunya dels Debats al Territori.

Les institucions que van donar suport al projecte varen ser:

- Generalitat de Catalunya (Departament de Cultura, Departament de Benestar i Família i Departament de la Presidència).
- Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.
- Diputació de Barcelona.
- Institut d'Estudis Ilerdencs.
- Diputació de Girona.
- Diputació de Tarragona.
- Associació de Municipis de Catalunya.
- Federació de Municipis de Catalunya.
- Diari Avui.
- Diputació de Tarragona.
- VilaWeb.
- La Caixa.
- Ajuntament d'Igualada.
- Ajuntament de Reus.
- Ajuntament de Perpinyà.
- Ajuntament del Masnou.
- Ajuntament de la Pobla de Segur.
- Ajuntament de Girona.
- Ajuntament de Barcelona.
- Ajuntament de Llorenç del Penedès.
- Ajuntament d'Amposta.
- Ajuntament de Manresa.
- Ajuntament de Tàrraga.

LA IMATGE CORPORATIVA DEL PROJECTE

Tot esdeveniment ha de comptar amb diferents mitjans per donar a conèixer els seus objectius i finalitats. Així, a banda dels continguts conceptuals cal desenvolupar una proposta gràfica que l'identifiqui i el personalitzi.

Després de diverses valoracions i suggeriments es va concretar la proposta gràfica següent:

EL PERQUÈ DELS DEBATS

LA POLÍTICA DE DIFUSIÓ

En l'àmbit de la comunicació i de donar a conèixer els Debats al Territori calia també plantejar-se com difondre la proposta en els diversos àmbits, llocs i etapes.

Érem molt conscients de les dificultats que des de sempre el moviment associatiu té per donar-se a conèixer en els mitjans de comunicació. De fet, un dels deu debats havia de tractar precisament sobre la difícil relació que el moviment associatiu té amb els mitjans de comunicació. Així, doncs, els Debats al Territori també s'havia de trobar amb aquestes dificultats. Per aquest motiu ens vàrem plantejar garantir d'alguna manera una presència regular a diferents periòdics i revistes. En aquest sentit es va arribar a un acord de col·laboració i de suport amb el diari *Avui*, el qual garantia dues insercions mensuals de mitja plana. En aquesta publicació s'anunciaven els debats que periòdicament s'anaven efectuant així com també es convidava a participar en línia al web dels debats.

D'altra banda, i per tal de garantir la presència mediàtica en diferents mitjans de caràcter més comarcal, es va arribar a un acord de col·laboració amb la Secretaria General de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, acord que va possibilitar també una presència puntual i periòdica a diferents mitjans comarcals.

EL PERQUÈ DELS DEBATS

deb@ts
al territori

EL MOVIMENT ASSOCIATIU CATALÀ A DEBAT

Secretaria de coordinació: Pl. de Victor Balaguer, 5 - 08003 Barcelona, el Barcelonès
Tel. [34] 93 319 97 77 Fax [34] 93 319 75 22 - debatsalterritori@elcra.net
<http://debatsalterritori.delibera.info>

5è Debat participatiu,
dissabte 31 de maig de 2003, 18,30h

Lloc: El Casino del Masnou,
ctra. de Barcelona, 1 - El Masnou. El Maresme

Entitat coorganitzadora: El Casino del Masnou

TEMA:
Els nous reptes, la relació amb els nous fenòmens socials, l'impacte de la immigració i les relacions interculturals

Organitza:
Federació d'Entitats de Catalunya

Col·laboren:
Agrupació de Colles Geganteres. Agrupació de Castellers. Agrupament d'Esbartos Dansaires. Coordinadora de Bastoners. Federació Catalana d'Entitats Corals. Federació de Bandes de Música de Catalunya. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. Federació Catalana de Voluntariat Social. Federació per la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes. Federació Sardanista de Catalunya. Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya. Federació Internacional d'Entitats Catalanes. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes. Minguem Escòries i Guies Sant Jordi. Òmnium Cultural. Secretariat de Corals Infantils de Catalunya.

El nostre objectiu és:

1. Elaborar col·lectivament i participativament un document març que reflecteixi les diferents posicions que hi ha en aquest moment de la societat civil catalana que presentem posicions oposades.
2. Realitzar de manera participativa i oberta, amb una metodologia que permeti a cadascú exposar, explicar i argumentar les diferents posicions, donar veu a les minories, promoure, entre d'altres, els temes a debatir, saber el grau de consens, que tot hom sigui en tot moment part del futur del procés sense manipulacions, i en definitiva el que passa el temps.
3. Presentar aquest document un cop elaborat a les institucions polítiques catalanes i a la societat en general com a aportació d'opinions i factors per part de la societat civil catalana.

deb@ts
al territori

EL MOVIMENT ASSOCIATIU CATALÀ A DEBAT

Secretaria de coordinació:
Pl. de Victor Balaguer, 5
08003 Barcelona, el Barcelonès
Tel. [34] 93 319 97 77 Fax [34] 93 319 75 22
debatsalterritori@elcra.net
<http://debatsalterritori.delibera.info>

9è Debat participatiu,
dissabte 29 de novembre de 2003, 18,30h

Lloc: Seu social de la Societat Musical Unió
Filharmònica
C/ de Miralles, 4 - AMPÒSTA, el Montsià

Entitat coorganitzadora: Societat Musical la Unió
Filharmònica

Les relacions amb les administracions

Ja podeu participar posicionant-vos a:
<http://debatsalterritori.delibera.info>

Organitza:
Federació d'Entitats de Catalunya

Col·laboren:
Agrupació de Colles Geganteres. Agrupació de Castellers. Agrupament d'Esbartos Dansaires. Coordinadora de Bastoners. Federació Catalana d'Entitats Corals. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. Federació de Bandes de Música de Catalunya. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. Federació Catalana de Voluntariat Social. Federació per la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes. Federació Sardanista de Catalunya. Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya. Federació Internacional d'Entitats Catalanes. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes. Minguem Escòries i Guies Sant Jordi. Òmnium Cultural. Secretariat de Corals Infantils de Catalunya.

El nostre objectiu és:

1. Elaborar col·lectivament i participativament un document març que reflecteixi les diferents posicions que hi ha en aquest moment de la societat civil catalana que presentem posicions oposades.
2. Realitzar de manera participativa i oberta, amb una metodologia que permeti a cadascú exposar, explicar i argumentar les diferents posicions, donar veu a les minories, promoure, entre d'altres, els temes a debatir, saber el grau de consens, que tot hom sigui en tot moment part del futur del procés sense manipulacions, i en definitiva el que passa el temps.
3. Presentar aquest document un cop elaborat a les institucions polítiques catalanes i a la societat en general com a aportació d'opinions i factors per part de la societat civil catalana.

LA METODOLOGIA

Inicialment estàvem profundament convençuts que l'objectiu també és el procés. Cal arribar a bones conclusions i propostes, però tanmateix la manera com fer-ho és tant o més important.

Sabíem també que al moviment associatiu català se li ha retret una certa incapacitat d'innovació, de quedar-se ancorat en uns paradigmes depassats i que tot plegat manifesta una certa incapacitat d'adaptació als nous temps, retrets que la majoria de vegades no corresponen a la realitat concreta, però que prevalen en el subconscient de força persones i institucions.

Així, conscients d'aquesta situació i amb voluntat de fer propostes innovadores, útils i operatives ens vàrem plantejar realitzar els Debats al Territori d'una manera participativa i oberta, que fes possible a cadascú proposar, valorar i opinar; escoltar les diferents posicions; donar veu a les minories; prioritzar entre tots els temes a debatre; saber el grau de consens; que tothom sabés en tot moment quin és l'estat del procés sense manipulacions i, en definitiva, no perdre el temps.

Metodològicament parlant preniem com a base que el punt de partida en una societat lliure és el desacord de preferències o de conviccions. Teníem la ferma voluntat de potenciar la deliberació, procés previ a la presa de decisions i que permet conèixer i compartir les opinions i propostes dels altres amb voluntat de sumar i de transformar públicament les diferències per arribar a una voluntat comuna, procés previ a la presa de decisions ja que permet disposar de tota la informació abans de decidir. El que ens interessava sobretot era identificar els problemes, les coincidències i els reptes. Així, un procés de votació típic no ens era útil ja que en una votació uns guanyen i altres perden i del que es tractava era de saber el grau de consens i de dissens que hi havia en una qüestió determinada, així com constatar el procés de construcció col·lectiva d'acords.

DELIBERA, SISTEMA INTEGRAL DE PARTICIPACIÓ

Tenint en compte totes aquestes consideracions prèvies i després d'una recerca de sistemes de participació ens vàrem inclinar per la utilització del sistema DELIBERA (www.delibera.info) el qual permetia fer amb escreix totes aquestes formulacions.

De les diferents eines que aquest sistema posa a disposició vàrem utilitzar les següents:

- *Qüestionaris de detecció de problemes i propostes*: utilitzats bàsicament a la primera sessió de cada debat com a eines per saber la percepció que els assistents tenen sobre el tema en concret. Permet acabar aquesta primera sessió amb una relació prioritzada de problemes i una relació de propostes d'acció també prioritzada per a cada problema.
- *Formularis de valoració*: que permeten sintetitzar de manera propositiva les diagnòstics i les accions per tal que cadascú es pugui posicionar, així com fer comentaris (argumentant el seu posicionament) i fer noves propostes.
- *Ventall de posicionaments*: eina que ajuda a visualitzar el grau d'acord i desacord, identificant les majories i les minories.
- *Web Delibera*: l'eina interactiva que permet en tot moment i en temps real saber el nombre d'inscrits al fòrum, les persones que s'han posicionat, així com saber el grau d'acord i desacord de cada formulari amb els comentaris respectius i aportacions. (<http://debatsalterritori.delibera.info>)

LES DIFERENTS FORMES DE PARTICIPACIÓ

Estava clar que la utilització de metodologies participatives de qualitat personalitzava tot el procés. Així es varen establir diferents formes i fases d'intervenció/participació i van ser tres els moments clau:

1. Temàtic-territorial (presencial): cada començament de mes (exceptuant juliol i agost), tenia lloc un debat participatiu presencial en un indret determinat. L'objectiu era iniciar el procés de deliberació, plantejar el tema, suscitar la detecció de problemes i la realització de propostes per part dels assistents al debat. Així doncs, es varen realitzar 10 debats territorials presencials que corresponien als 10 grans temes seleccionats.

Estructuralment parlant, el debat s'iniciava amb una presentació per part d'un expert que contextualitzava el tema per fer a continuació, mitjançant dinàmica de grups i conduïts per facilitadors del sistema Delibera, dues rondes participatives. La primera feia referència a la detecció de problemes i la segona, a la proposta de solucions als problemes detectats a la primera ronda.

L'objectiu era poder visualitzar i concretar quina era la percepció dels assistents als debats sobre el tema en qüestió. Les aportacions personals es compartien en petits grups per després exposar-ho a la reunió

general. El resultat era un llistat de problemes consensuats per tots els assistents i una relació de propostes per solucionar-los, propostes prioritzades col·lectivament per ordre d'importància.

Esquemàticament parlant, a cada sessió presencial s'assolien els objectius següents:

1. Que cadascú pogués donar la seva opinió (problemes i solucions).
2. Que entre tots es triessin els més rellevants.
3. Que tothom utilitzés els mateixos mètodes i temps per expressar-se.
4. Comptar amb una visió general de la percepció que els assistents tenien sobre el tema.
5. Participar en quelcom col·lectiu, passant de l'actitud passiva/receptiva d'aquest tipus d'actes a una de més oberta participativa/activa.

Un cop es disposava d'aquests documents, la secretària dels debats acabava de redactar dos formularis (diagnosi i pla d'acció), formularis que es posaven al web Delibera dels Debats al Territori (<http://debatsalterritori.delibera.info>) i on es convidava tota persona que estigués interessada a participar i a posicionar-se en els mesos següents. Aquests mateixos formularis eren editats en format de suport paper per tal de facilitar-ne la participació.

2. Comú a distància (telemàtic): tothom que va voler va poder donar la seva opinió, valoració i fer esmenes a l'esborrany dels diferents documents de diagnosi i pla d'acció que sobre cada tema es van anar penjant al web dels debats.

Aquests formularis podien ser contestats directament al web, enviats per correu electrònic i/o emplenats en paper. La secretària dels debats s'encarregava d'entrar al web totes les respostes que li arribaven amb l'objectiu i la voluntat que el web dels Debats al Territori fos el lloc de consulta i d'informació permanent de l'estat real de les valoracions dels debats. Així, cada participant podia saber, en tot moment, quantes persones s'hi havien inscrit, quantes hi havien participat, quin era el grau d'acord i de consens de les diferents diagnosi i propostes d'acció així com saber els comentaris i suggeriments que els participants havien escrit. Tot aquest procés es va realitzar sense la intervenció de cap tipus de filtre que podria esbiaixar la informació. Només les noves propostes de diagnosi o d'acció estaven reservades temporalment a la secretaria ja que el contrari faria que persones que ja s'haguessin posicionat no poguessin conèixer les noves propostes rebudes amb posterioritat a la seva participació. Aquestes noves propostes varen ser tingudes en compte i presentades en el moment del debat final.

3. Comú presencial final (presencial i telemàtic): A partir de les esmenes i contribucions recollides sobre l'esborrany del document-manifest, es realitzà el 24 d'abril de 2004 una trobada final al Parc del Coneixement Flor de Maig – Cerdanyola del Vallès- per aprovar les conclusions fruit del procés, i es tractaren aquells temes polèmics que no aconseguiren consens.

ELS DEBATS CELEBRATS

ELS DEBATS REALITZATS

1r Debat participatiu

Dissabte 25.01.03, 10.00 h

Ateneu Igualadí, c/ de Sant Pau, 9, 08700 IGUALADA, l'Anoia

Es tracta d'un exemple típic d'entitat amb un important patrimoni immobiliari que dona serveis a la població i per extensió a la comarca: teatre, escoles, biblioteca, sales d'exposició...

Tema tractat: *El patrimoni des dels diferents vessants: fiscal, administratiu, arquitectònic, monumental...*

Relació dels principals problemes detectats:

FINANÇAMENT.

FISCALITAT.

ADEQUACIÓ A LA NORMATIVA.

CONSERVACIÓ I MILLORA DEL PATRIMONI.

Altres problemes detectats:

La dependència "obligada" envers les administracions.

Manca de consciència pública sobre el patrimoni.

Impossibilitat de fer una gestió professionalitzada.

Devolució del patrimoni confiscat.

Participació no adequada en els recursos públics.

Inadequada legislació per afavorir el patrimoni associatiu.

Excés de protagonisme de l'administració en la construcció de patrimoni.

Catalogació del patrimoni.

Manca de locals socials.

Manteniment d'espais antics.

Es van organitzar 4 grups de treball en funció dels 4 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. FINANÇAMENT: Cal una major col·laboració econòmica de les administracions.
2. FINANÇAMENT: Una única administració pública per a l'obtenció d'ajuts.
3. FINANÇAMENT: Agilitzar les tramitacions administratives dels ajuts.
4. FINANÇAMENT: Una llei de mecenatge que propiciï la participació privada de manera clara i rotunda.
5. FISCALITAT: Crear plataformes unitàries per part del món associatiu per negociar amb cada nivell de les administracions públiques: Estat, Generalitat, diputacions, ajuntaments.
6. ADEQUACIÓ A LA NORMATIVA: Adaptar el patrimoni a la normativa vigent.
7. ADEQUACIÓ A LA NORMATIVA: Adaptació a les mesures mediambientals.
8. ADEQUACIÓ A LA NORMATIVA: Necessitat d'un disseny de pla de manteniment i millora del patrimoni.
9. ADEQUACIÓ A LA NORMATIVA: Contractació d'assegurances.
10. CONSERVACIÓ I MILLORA...: Rendibilitat cultural del patrimoni.
11. CONSERVACIÓ I MILLORA...: Establir polítiques de manteniment.
12. CONSERVACIÓ I MILLORA...: Participació adequada en els recursos públics.
13. CONSERVACIÓ I MILLORA...: Conscienciar la societat de la significació del patrimoni.

2n Debat participatiu

Dissabte 22.02.03, 13.30 h

Ajuntament, Sala Aragó, Place de la Loge. 66931 PERPINYÀ, el Rosselló

Si volíem tractar el tema de com el model d'estat ha influenciat en la manera com s'organitza la societat civil, calia anar a la Catalunya Nord i cercar la implicació d'entitats catalanes d'aquelles contrades.

Tema tractat: *L'Estat com a condicionant dels models associatius.*

Relació dels principals problemes detectats:

Excessiva presència de l'Estat. Pes excessiu de la visió de l'Estat.

Manca de respecte cap al català com a llengua minoritària (a l'Estat francès).

Manca d'ús social del català (passem amb massa facilitat a l'altra llengua).

Constitució francesa i llengua única. No reconeixement de la llengua catalana.

Deficiència dels finançaments. Manca de voluntat política per donar suport al món associatiu que treballa en català.

Reglamentació massa complicada.

Poca col·laboració i coordinació entre les institucions que administren territoris de llengua catalana.

Finançament de la cultura popular.

Altres problemes detectats:

Excessiu poder del funcionariat.

Poc interès de la gent en general per l'associacionisme català.

Manca de recursos econòmics per afavorir la llengua.

Falta de difusió de la llengua i alhora un tancament dels seus usuaris.

Prestigi de la cultura francesa respecte a la catalana.

Manca de l'ús social del català.

Es van agrupar en 3 grups els problemes detectats, organitzant-se 3 grups de treball:

ÚS SOCIAL,

FINANÇAMENT,

RECONeixEMENT DE LA LLENGUA.

Relació de les principals propostes recollides.

1. ÚS SOCIAL: Pla general de formació i ensenyament de la llengua i cultura catalanes per integrar la immigració.
2. ÚS SOCIAL: Fer complir la Llei de normalització lingüística incentivant i no penalitzant.
3. FINANÇAMENT: Diferenciar Administració i societat civil.
4. FINANÇAMENT: Finançament del reconeixement de l'acció cultural.
5. FINANÇAMENT: Ajuda respectuosa de la iniciativa popular.
6. RECONeixEMENT LLENGUA: Canvi de l'article 2 de la Constitució francesa.
7. RECONeixEMENT LLENGUA: Afavorir xarxes associatives als PPCC.
8. RECONeixEMENT LLENGUA: Internacionalització del debat sobre l'article 2 de la Constitució francesa.
9. RECONeixEMENT LLENGUA: Reforçar la campanya "català llengua d'Europa".
10. RECONeixEMENT LLENGUA: Experimentació.

3r Debat participatiu

Dissabte 29.03.03, 18.30 h

Centre de Lectura, c/ Major, 15, 43201 REUS, el Baix Camp

Durant anys el Centre de Lectura de Reus ha estat un model a l'hora de gestionar les entitats i de compaginar el voluntariat amb la gestió remunerada.

Tema tractat: *L'organització interna: la gestió de les entitats, la formació, el professionalisme voluntari i el professionalisme remunerat...*

Relació dels principals problemes detectats:

GERÈNCIA, organització, gestió, formació dels dirigents, eficàcia/eficiència...

GESTIÓ ECONÒMICA, la seva complexitat: administrativa, fiscal, laboral...

SOCIS I PARTICIPACIÓ, motivació, responsabilitat...

TREBALL EN EQUIP i COOPERACIÓ...

DEPENDÈNCIA POLÍTICA.

Altres problemes detectats:

Necessitat d'arribar als no associats.

Coordinació dels voluntaris.

Incoherència entre el que es diu i el que es fa.

Manca de delegació.

Pocs canals interns de comunicació col·lectiva.

Poca implicació per part dels socis.

Burocràcia administrativa.

Costos econòmics de certs models organitzatius.

Poc temps de treball vers la coordinació interna de l'entitat.

Poca formació envers els col·laboradors no remunerats.

Relació voluntaris-remunerats.

Poca experiència/preparació en la gestió del conflicte.

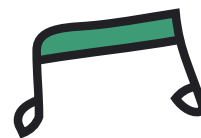
Poques vies de comunicació i diàleg per a la participació.

Poca renovació dels equips directius.

Els costos. Manca de mitjans econòmics.

Manca de temps per a la dedicació.

Paper del soci passiu: poca implicació a l'entitat.

Es van organitzar 5 grups de treball en funció dels 5 grans problemes detectats en la primera ronda. GERÈNCIA, GESTIÓ ECONÒMICA, SOCIS I PARTICIPACIÓ, COOPERACIÓ, DEPENDÈNCIA POLÍTICA.

Relació de les principals propostes recollides.

1. GERÈNCIA: Cal incentivar la professionalització (principalment en el sentit de “fer ben feta la gestió”)
2. GERÈNCIA: Anàlisi interna del model de gestió de cada entitat.
3. GERÈNCIA: Donar a conèixer experiències de professionalització.
4. GESTIÓ ECONÒMICA: Estar al dia sobre les diferents maneres de gestionar. Assessorament regular.
5. GESTIÓ ECONÒMICA: Cal vetllar molt especialment per la gestió comptable de l’entitat, ja sigui sent assumida per algun membre o bé encarregant la seva gestió a serveis externs.
6. SOCIS I PARTICIPACIÓ: Reunions periòdiques de seguiment i d’activació dels associats.
7. SOCIS I PARTICIPACIÓ: Planificació regular de les tasques.
8. SOCIS I PARTICIPACIÓ: Rotació dels càrrecs directius i de responsabilitat.
9. SOCIS I PARTICIPACIÓ: Procés d’incorporació a l’entitat.
10. TREBALL EN EQUIP I COOPERACIÓ: Definir els projectes de l’entitat de forma col·lectiva. Cadascú pot participar enriquint el procés amb el seu perfil concret.
11. TREBALL EN EQUIP I COOPERACIÓ: Cal disposar i concretar instruments/canals de comunicació definits.
12. TREBALL EN EQUIP I COOPERACIÓ: Cal incentivar la formació, l’escolta activa, la resolució de conflictes, la gestió, la compartició.
13. TREBALL EN EQUIP I COOPERACIÓ: Cal crear rols, utilitzar tècniques i metodologies que ho facilitin.
14. DEPENDÈNCIA POLÍTICA: Establir incompatibilitats en l’àmbit d’estatuts entre càrrecs de responsabilitat a les entitats i càrrecs polítics.
15. DEPENDÈNCIA POLÍTICA: Evitar l’acaparament de càrrec per part de les mateixes persones.
16. DEPENDÈNCIA POLÍTICA: Eliminar la vinculació política de les subvencions.
17. DEPENDÈNCIA POLÍTICA: Cal fomentar la comunicació i relació entre les associacions, els partits polítics i l’administració.

4t Debat participatiu

Dissabte 26.04.03, 18.30 h

Ateneu de Tàrraga, plaça del Carme, 8, 25300 TÀRREGA, l’Urgell

En l’organització dels Debats al Territori calia garantir una presència territorial diversa. L’Ateneu de Tàrraga és una institució de referència a la seva comarca i que compta amb un patrimoni important gestionat en part conjuntament amb la municipalitat.

El tema tractat: *El finançament de la cultura. Política de subvencions, el mecenatge. És bona l’actual política de subvencions? Quins han de ser els criteris en què s’ha de regir?*

Relació dels principals problemes detectats:

EL MECENATGE.

LA FISCALITAT: legislació, no contemplació de la idiosincràsia de la societat civil.

LES RELACIONS AMB LES ADMINISTRACIONS: dificultat, burocràcia, aspectes polítics.

CRITERIS D’ASSIGNACIÓ DE SUBVENCIONS.

INTRUSISME CULTURAL.

Altres problemes detectats:

Dificultat en l'aplicació de la Llei d'associacions de 2002.

Dependència dels ajuts en funció del color polític (de les administracions i de les entitats).

Dificultat per part de les entitats a tenir clars els criteris en els quals es basen les peticions d'ajut.

Poca agilitat en les tramitacions dels ajuts.

Desconeixement per part de les entitats dels diferents canals de finançament i ajuts.

Crèdits a les entitats massa cars .

Dificultat per part de les entitats petites del compliment amb la legislació fiscal.

Dificultat de rebre ajuts per part d'institucions privades ja que la gran majoria de recursos s'esmercen en grans projectes portats per llurs pròpies fundacions.

Excessiva dependència dels ajuts de les administracions.

Manca de defensa col·lectiva dels interessos de les entitats.

Es van organitzar 5 grups de treball en funció dels 5 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. EL MECENATGE: Realització d'una llei de mecenatge pròpia catalana.
2. EL MECENATGE: Potenciar legalment les possibilitats que les empreses mitjanes i petites puguin realitzar aportacions de mecenatge a les entitats culturals més properes.
3. EL MECENATGE: Desgravació del 100% en l'IRPF de les aportacions de caràcter personal fins a 300 €.
4. EL MECENATGE: Utilitzar els resultats d'aquest debat per fer pressió amb vista a organitzar campanyes en un futur pròxim.
5. LA FISCALITAT: Marcar-se l'objectiu d'aconseguir la derogació/modificació de la Llei d'acompanyament dels pressupostos 2002 i següents.
6. LA FISCALITAT: Creació d'una comissió sorgida del moviment associatiu per negociar amb els partits polítics aquesta problemàtica.
7. LES RELACIONS AMB LES ADMINISTRACIONS: Potenciació del paper de les federacions en la tasca d'informar i mantenir al dia els terminis i les possibilitats de les subvencions.
8. LES RELACIONS AMB LES ADMINISTRACIONS: Que no afectin els canvis de la situació política.
9. LES RELACIONS AMB LES ADMINISTRACIONS: Agilitzar les tramitacions (la burocràcia mata les iniciatives).
10. CRITERIS D'ASSIGNACIÓ DE SUBVENCIONS: Que les subvencions tinguin una finalitat concreta.
11. CRITERIS D'ASSIGNACIÓ DE SUBVENCIONS: Simplificació dels tràmits administratius.
12. CRITERIS D'ASSIGNACIÓ DE SUBVENCIONS: Atenció especial als nuclis de població petits.
13. CRITERIS D'ASSIGNACIÓ DE SUBVENCIONS: Atenció especial a les iniciatives protagonitzades per entitats i moviments de caràcter minoritari.
14. INTRUSISME CULTURAL: Diferenciació entre associació i iniciativa empresarial amb vista a l'atorgament de subvencions. Les iniciatives culturals empresarials han de tractar-se en altres departaments que els de les associacions
15. INTRUSISME CULTURAL: Especificar per llei el concepte de "sense finalitat de lucre" i aplicar-ho estrictament.

5è Debat participatiu

Dissabte 31.05.03, 18.30 h

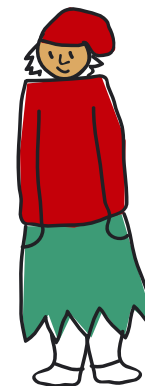
Casino del Masnou, c/ de Barcelona, 25, 08320 EL MASNOU, el Maresme

Si volíem tractar l'impacte que suposa la incorporació dels col·lectius de nouvinguts calia fer-ho en una comarca on la seva presència és molt significativa: el Maresme. I dins d'aquesta comarca el Casino del Masnou és tota una històrica institució.

El tema tractat: *Els nous reptes: La relació amb els nous fenòmens socials.*

Relació dels principals problemes detectats:

POR A PERDRE LES IDENTITATS CULTURALS, ELS GUETOS, ELS ESTEREOTIPS...
 LA POCA RESPOSTA PER PART DEL MÓN POLÍTIC, MANCA DE MITJANS, LEGISLACIÓ DEFICIENT.
 DESIGUALTATS SOCIALS, ECONÒMIQUES I LABORALS.
 MANCA DE COORDINACIÓ ENTRE LA SOCIETAT CIVIL, L'ADMINISTRACIÓ...

Altres problemes detectats:

Manca de possibilitats d'aprenentatge per a la dona immigrada.
 Corrupció amb aspectes que afecten el món de la immigració (permisos, trasllats...)
 Lentitud d'autointegració i formació de guetos.
 Por per part de la població autòctona de perdre identitat.
 Greus desigualtats socials. Llei d'estrangeria poc integradora.

S'han organitzat 4 grups de treball en funció dels 4 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. POR A PERDRE LES IDENTITATS CULTURALS, ELS GUETOS, ELS ESTEREOTIPS... Informació: ús dels mitjans de comunicació.
2. POR A PERDRE LES IDENTITATS CULTURALS, ELS GUETOS, ELS ESTEREOTIPS... Formació per part de l'Administració; en especial a l'escola, respecte a la convivència.
3. POR A PERDRE LES IDENTITATS CULTURALS, ELS GUETOS, ELS ESTEREOTIPS... Cal un esforç responsable per part dels sectors més benestants econòmicament que faciliti els plans d'acollida.
4. POR A PERDRE LES IDENTITATS CULTURALS, ELS GUETOS, ELS ESTEREOTIPS... Fòrums i llocs de convivència. Trobada – coneixement – interrelació.
5. LA POCA RESPOSTA PER PART DEL MÓN POLÍTIC, MANCA DE MITJANS, LEGISLACIÓ DEFICIENT. Demanar competències per a les administracions més properes al ciutadà per al control de la immigració.
6. LA POCA RESPOSTA PER PART DEL MÓN POLÍTIC, MANCA DE MITJANS, LEGISLACIÓ DEFICIENT. Crear un departament específic amb pressupost propi.
7. LA POCA RESPOSTA PER PART DEL MÓN POLÍTIC, MANCA DE MITJANS, LEGISLACIÓ DEFICIENT. Sense una llei d'estrangeria "nostra" no es pot defensar la nostra cultura.
8. DESIGUALTATS SOCIALS, ECONÒMIQUES I LABORALS. Consensuar una nova llei d'estrangeria amb tots els agents del país.
9. DESIGUALTATS SOCIALS, ECONÒMIQUES I LABORALS. Establiment de quotes d'acord amb les nostres necessitats.
10. DESIGUALTATS SOCIALS, ECONÒMIQUES I LABORALS. Formació als autòctons (escola, família, país).
11. DESIGUALTATS SOCIALS, ECONÒMIQUES I LABORALS. Formació als emigrants, tant aquí com al seu país d'origen.
12. MANCA DE COORDINACIÓ ENTRE LA SOCIETAT CIVIL, L'ADMINISTRACIÓ... Fer un projecte de ciutat per a la ciutadania.
13. MANCA DE COORDINACIÓ ENTRE LA SOCIETAT CIVIL, L'ADMINISTRACIÓ... Treball transversal: institucions–societat civil (tallers de diàleg entre veïns, associacions...) – tècnics - polítics
14. MANCA DE COORDINACIÓ ENTRE LA SOCIETAT CIVIL, L'ADMINISTRACIÓ... Realitzar polítiques de participació ciutadana.

6è Debat participatiu

Dissabte 28.06.03, 18.30 h

Comú de Particulars, c/ de la Font, 17, 25500 LA POBLA DE SEGUR, el Pallars Jussà

El Comú de Particulars és l'entitat més antiga de Catalunya. Si el que volíem era tractar el tema de l'actualització permanent però alhora la fidelitat als orígens, aquesta entitat n'és un bon exemple i era "obligat" de fer quelcom a la seva seu i amb la seva implicació.

Tema tractat: *L'equilibri entre la necessitat de la constant adaptació i la fidelitat als orígens.*

Relació dels principals problemes detectats. S'han agrupat les diagnosi en dos grans grups:

LA JOVENTUT: dificultat d'integració, manca de protagonisme, molt atrafegats...

ACTITUDS CONVERSADORES: manca d'interès en general, persones reticents al canvi, indiferència al fet cultural, rutina...

Altres problemes detectats:

Incapacitat d'evolucionar per la negativitat de les persones.

Creixent indiferència i confusió pel fet cultural.

Dificultat d'integrar el jovent a les entitats.

No s'ha sabut donar protagonisme a les noves generacions.

Una certa incapacitat per adaptar-se als nous temps.

S'han organitzat 2 grups de treball en funció dels 2 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. LA JOVENTUT: Donar responsabilitats al jovent i fer-los sentir importants.
2. LA JOVENTUT: Deixar que el jovent tingui creativitat dins de les entitats.
3. LA JOVENTUT: Donar a conèixer des de l'escola la finalitat i idiosincràsia de les entitats.
4. LA JOVENTUT: Compartir les responsabilitats i tenir en compte les seves opinions.
5. LES ACTITUDS: La solució és innovar, innovar no està renyit amb els orígens.
6. LES ACTITUDS: Per innovar s'ha de partir dels interessos i les necessitats de la societat i dels associats.
7. LES ACTITUDS: Hem d'aconseguir presència en els mitjans de comunicació.
8. LES ACTITUDS: Necessitem tenir un reconeixement efectiu per part de les institucions.

Altres propostes realitzades:

Potenciar el relleu generacional a les juntes de les entitats.

Introduir les noves tecnologies a les entitats.

Innovar en el tema de la recerca i generació de recursos ja que aquests poden permetre una millora de l'oferta de les entitats.

Reconèixer acadèmicament (crèdits d'estudis) els estudiants que realitzen activitats culturals.

7è Debat participatiu

Dissabte 27.09.03, 10.00 h

Auditori de la Mercè, pujada de la Mercè, 12, 17004 GIRONA, el Gironès

Girona i la seva Associació Unesco és una de les entitats més actives pel que fa als nous moviments socials. Si tenim en compte que la Federació d'Associacions i Clubs Unesco era l'organitzadora dels Debats al Territori, es tractava del lloc ideal per a la realització del present debat.

Tema tractat: *Les relacions amb els nous moviments socials.*

Relació dels principals problemes detectats:

L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT.
 MITJANS DE COMUNICACIÓ I INFLUÈNCIA SOCIAL.
 MANCA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LES ASSOCIACIONS.
 MANCA D'INDEPENDÈNCIA ECONÒMICA.
 DIFICULTAT PER TRANSFORMAR POLÍTIQUES.
 MANCA D'ESPERIT CRÍTIC, DE PARTICIPACIÓ I DE TRANSPARÈNCIA.

Altres problemes detectats:

Duplicitat d'esforços.
 Poc poder de convocatòria.
 Enquistament de les associacions.
 Que el finançament no impliqui dependència.
 Individualisme i manca d'interès per temes col·lectius.
 Manca de temps per organitzar-se.
 La majoria de moviments no són autosuficients.
 Endogàmia dels càrrecs directius.
 La glòria dels moviments se l'emporta el polític.
 Es parla molt i es concreta poc.
 Manca de canals de relació amb el poder establert.
 Rebutjar el discurs "anti" per formular en positiu.
 Discurs poc actual.
 Frustració i cansament per la dificultat i la lentitud dels canvis proposats.

S'han organitzat 6 grups de treball en funció dels 6 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT: Que l'Administració assumeixi les seves responsabilitats en política social.
2. L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT: Participació per fer sentir la veu del voluntariat.
3. L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT: Calen recursos suficients per al treball dels voluntaris.
4. L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT: Més relació entre voluntariat religiós i laic.
5. L'ADMINISTRACIÓ ES "REPENJA" AMB EL VOLUNTARIAT: Més difusió de l'INCAVOL.
6. MITJANS DE COMUNICACIÓ I INFLUÈNCIA SOCIAL: Treballar la planificació de la informació.
7. MITJANS DE COMUNICACIÓ I INFLUÈNCIA SOCIAL: Campanyes institucionals d'informació i d'educació participativa.
8. MITJANS DE COMUNICACIÓ I INFLUÈNCIA SOCIAL: Formació en la gestió de la informació.
9. MITJANS DE COMUNICACIÓ I INFLUÈNCIA SOCIAL: Reclamar espais propis en els mitjans de comunicació.
10. MANCA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LES ASSOCIACIONS: Instaurar fòrums de debat entre associacions.
11. MANCA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LES ASSOCIACIONS: Incentivar l'augment de col·laboradors actius.
12. MANCA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LES ASSOCIACIONS: Tenir un mitjà de comunicació on reflectir les diferents activitats de les associacions.
13. MANCA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LES ASSOCIACIONS: Organització de trobades amb activitats conjuntes i concretes.
14. MANCA D'INDEPENDÈNCIA ECONÒMICA: Participació en el repartiment dels pressupostos públics.
15. MANCA D'INDEPENDÈNCIA ECONÒMICA: Descobrir i temptejar el món del patrocini privat.

16. MANCA D'INDEPENDÈNCIA ECONÒMICA: Fiscalitat favorable a les associacions.
17. DIFICULTAT PER TRANSFORMAR POLÍTIQUES: Buscar noves formes de participació ciutadana.
18. DIFICULTAT PER TRANSFORMAR POLÍTIQUES: Prioritzar objectiu i sensibilitzar.
19. DIFICULTAT PER TRANSFORMAR POLÍTIQUES: Transformació de les actituds individuals.
20. MANCA D'ESPERIT CRÍTIC, DE PARTICIPACIÓ I DE TRANSPARÈNCIA: Comptes públics consultables per Internet.
21. MANCA D'ESPERIT CRÍTIC, DE PARTICIPACIÓ I DE TRANSPARÈNCIA: Noves formes de participació (tecnologia).

8è Debat participatiu

Dissabte 25.10.03, 18.30 h

El Centre, c/ Major, 3, 43712 LLORENÇ DEL PENEDÈS, el Baix Penedès

Molt possiblement no hi ha a Catalunya una població amb un índex d'associacions per capita tan elevat, i el Centre és una de les més representatives.

Tema tractat: *Les relacions dels diferents col·lectius de la societat civil dins d'una mateixa població.*

Relació de principals problemes detectats:

AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT (desconfiança, poca comunicació, molta feina interna, poc esperit de cooperació...).

DESCOORDINACIÓ DE LES ACTIVITATS DINS D'UN MATEIX ÀMBIT TERRITORIAL (municipi, barri...)

DEPENDÈNCIA NEGATIVA DE LA PRÒPIA HISTÒRIA (condicionants...).

ESTRATÈGIA D'ACTUACIÓ ERRÒNIA (poca iniciativa, objectius poc clars, manca de creativitat...).

EL TRACTE DE L'ADMINISTRACIÓ ENVERS LES ENTITATS (manca de recursos econòmics...).

MANCA DE PARTICIPACIÓ INTERNA.

Altres problemes detectats:

Manca d'ofertes culturals competitives.

Excés d'atomització de les entitats.

Manca de consciència de l'entitat dins del municipi.

Poc esperit de cooperació per fer front als reptes i problemes comuns.

Esperit de rivalitat mal entès.

Poca participació en projectes aliens.

Manca d'infraestructures pròpies.

Manca d'imaginació per trobar activitats diferents.

Poca comunicació entre dirigents d'una mateixa entitat.

L'excés d'activitats fa que es realitzin malament.

Es constata que hi ha una tendència a tenir idees preconcebudes.

Manca de consciència de la necessitat de comunicar-se entre entitats.

Por a perdre la identitat.

Poca penetració social.

S'han organitzat 5 grups de treball en funció dels 5 grans problemes detectats en la primera ronda.

Relació de les principals propostes recollides.

1. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Comunicació real: bona voluntat i confiança.

2. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Realització de trobades conjuntes i periòdiques entre entitats.

3. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Potenciar la participació d'un segon nivell: federacions.
4. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Creació a les juntes d'una vocalia de relacions entre entitats.
5. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Creació des de l'Administració d'una xarxa de coordinació entre entitats.
6. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Fomentar l'educació participativa a nivell social.
7. AÏLLAMENT DE CADA ENTITAT: Creació d'una pàgina web d'interrelació.
8. DESCOORDINACIÓ DE LES ACTIVITATS DINS D'UN MATEIX ÀMBIT TERRITORIAL: Creació d'un organisme extern que aglutini les propostes (Consell d'Entitats...).
9. DESCOORDINACIÓ DE LES ACTIVITATS DINS D'UN MATEIX ÀMBIT TERRITORIAL: Reunions periòdiques d'entitats.
10. DESCOORDINACIÓ DE LES ACTIVITATS DINS D'UN MATEIX ÀMBIT TERRITORIAL: Calendari anual d'activitats consensuat i respectat.
11. DEPENDÈNCIA NEGATIVA DE LA PRÒPIA HISTÒRIA: Organitzar actes conjunts.
12. ESTRATÈGIA D'ACTUACIÓ ERRÒNIA: Anàlisi interna.
13. ESTRATÈGIA D'ACTUACIÓ ERRÒNIA: Actuar sense condicions i lliurement.
14. ESTRATÈGIA D'ACTUACIÓ ERRÒNIA: Definir formes d'obertura envers altres entitats.
15. ESTRATÈGIA D'ACTUACIÓ ERRÒNIA: Unir esforços: sinèrgies.
16. EL TRACTE DE L'ADMINISTRACIÓ ENVERS LES ENTITATS: Establir objectius comuns entre entitats i l'Administració.
17. EL TRACTE DE L'ADMINISTRACIÓ ENVERS LES ENTITATS: Determinar uns criteris objectius per a l'assignació dels recursos.

9è Debat participatiu

Dissabte 24.01.04, 18.30 h

Auditori Societat Musical Unió Filharmònica, c/ Miralles, 4, 43870 AMPOSTA, el Montsià

El fenomen de les bandes musicals té una presència important a les Terres de l'Ebre. Aquest fenomen associatiu tan particular i tan viu ens acollí per tractar aquest novè debat.

Tema tractat: **Les relacions amb les administracions.**

(Per raons logístiques, la seva realització es va haver d'endarrerir unes setmanes)

Relació de principals problemes detectats:

POCA CREDIBILITAT DE LES ENTITATS DAVANT L'ADMINISTRACIÓ.

POC RECONeixEMENT PER PART DE LES ADMINISTRACIONS (Generalitat...).

POCA IMPLICACIÓ/COL·LABORACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ EN GENERAL.

ENTREBANCS LEGALS I MANCA DE FINANÇAMENT.

POCA RELACIÓ ENTRE LES ENTITATS.

A partir d'aquests problemes detectats es van fer dos grups de treball:

QUÈ HA DE FER L'ADMINISTRACIÓ?

QUÈ HAN DE FER LES ENTITATS?

Relació de les principals propostes recollides.

1. QUÈ HA DE FER L'ADMINISTRACIÓ?: Ha d'informar-se i conèixer més bé les entitats.

2. QUÈ HA DE FER L'ADMINISTRACIÓ?: Valorar les activitats que es porten a terme.

3. QUÈ HA DE FER L'ADMINISTRACIÓ?: Un cop valorades les entitats i les seves activitats, cal legislar per poder finançar millor.

4. QUÈ HAN DE FER LES ENTITATS?: Cal que presentin i elaborin projectes objectius, creïbles i de qualitat.
5. QUÈ HAN DE FER LES ENTITATS?: Cal generar/cercar recursos propis i suport de la massa social.

10è Debat participatiu

Dissabte 20.12.03, 10.00 h

Casa per la Solidaritat i la Pau Flors Sirera-, c/. les Saleses, 10, 08241 MANRESA, el Bages

Al Bages i en concret a la ciutat de Manresa s'han desenvolupat diferents projectes periodístics importants amb una significació destacada pel que fa a la premsa comarcal. Si el que calia era tractar el tema dels mitjans de comunicació i les entitats, aquell n'era un marc ideal.

Tema tractat: *La relació entre els mitjans de comunicació i la societat civil.*

Relació dels principals problemes detectats:

MITJANS DE COMUNICACIÓ AMB DEPENDÈNCIA POLÍTICA I ECONÒMICA.

ACTIVITATS POC ATRACTIVES I D'INTERÈS COL·LECTIU.

MANCA DE MITJANS/ESPAI REALMENT PÚBLIC.

TRACTE ALARMISTA I PATERNALISTA DE LES NOTÍCIES.

NO SE SAP FER ARRIBAR LA INFORMACIÓ ALS MITJANS.

POC CONEIXEMENT DEL MÓN ASSOCIATIU PER PART DELS PERIODISTES.

PREVALÈNÇA DE L'INTERÈS ECONÒMIC.

DESÀNIM PER LA POCA VALORACIÓ PER PART DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.

A partir d'aquests problemes detectats es van fer dos grups de treball:

MITJANS DE COMUNICACIÓ: formació dels seus membres, tractament de la cultura, caràcter dels mitjans, dependències –econòmica i política-...

LES ENTITATS: com i què volem dir i què volem que diguin. Com presentem les activitats...

Relació de les principals propostes recollides.

1. MITJANS DE COMUNICACIÓ: Cal crear espais concrets en els mitjans de comunicació per al món associatiu.
2. MITJANS DE COMUNICACIÓ: Cal que els periodistes tinguin més predisposició envers el món associatiu.
3. MITJANS DE COMUNICACIÓ: Cal obrir un canal de comunicació (TIC).
4. MITJANS DE COMUNICACIÓ: Cal crear una publicació web.
5. MITJANS DE COMUNICACIÓ: Cal un tractament més directe periodista-entitat.
6. ENTITATS: Cada entitat necessita una àrea de comunicació treballada de forma professional.
7. ENTITATS: Cal divulgar la informació de les entitats de forma coordinada per àmbits.
8. ENTITATS: Cal utilitzar noves tecnologies en tots els àmbits.
9. ENTITATS: Cal crear un lobby de pressió.

LES CONCLUSIONS

LA TROBADA DE Cerdanyola: 24 D'ABRIL DE 2004

L'onzè debat participatiu va correspondre a la sessió de conclusions i a la tercera fase del procés participatiu previst.

Es tractava de posar en comú totes les reflexions i propostes; valorar la seva viabilitat, i concretar les principals accions a emprendre amb vista al futur, tant a mig com a llarg termini.

Amb aquests objectius i voluntat es va convocar la trobada de conclusions que es va realitzar al Parc del Coneixement Flor de Maig de Cerdanyola del Vallès, el dissabte dia 24 d'abril de 2004.

Es va realitzar una àmplia convocatòria entre totes les persones i entitats que van participar d'alguna manera en el procés dels Debats al Territori.

A continuació es relacionen les entitats, institucions i federacions presents en aquest debat de conclusions:

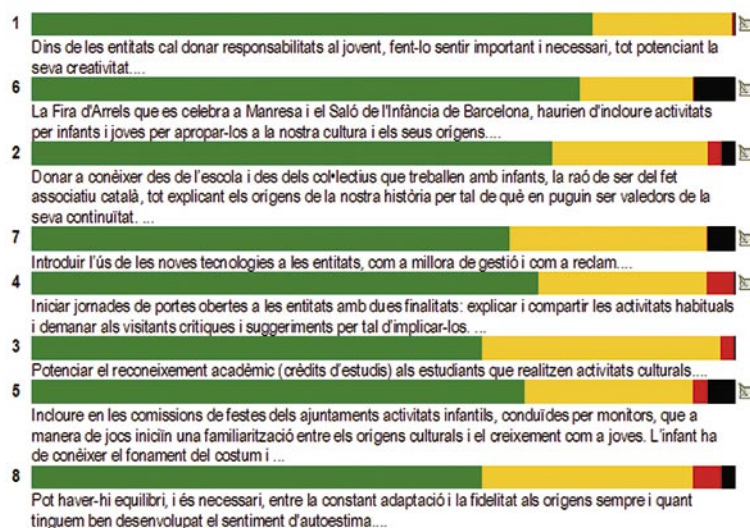
- Federació Catalana d'Associacions i Clubs Unesco
- ADIFOLK
- Agrupació Colles de Geganters
- Agrupació Coral Santlleí
- Agrupació Sardanística
- Agrupament d'Esbarts Dansaires
- Associació Unesco del Prat de Llobregat
- Associació Enllaç
- Ateneu de Sant Just
- Casino del Masnou
- Casino Menestral Figuerenc
- Centre Cultural Nova Badia
- Centre Democràtic i Progressista
- Comú de Particulars
- Coordinadora de Bastoners
- Federació Catalana d'Entitats Corals
- Federació d'Ateneus de Catalunya
- Federació Catalana de Voluntariat Social
- Federació de Cors de Clavé
- Federació Internacional d'Entitats Catalanes
- Federació Catalana de Societats Musicals
- Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya
- Foment Martinenc
- Grup de Teatre La Torre
- Intercultura Associació
- Joventut Catòlica de Molins de Rei
- Moviment Coral Català
- Òmnium Cultural
- Probens
- Societat Coral la Margaridoia
- Societat Cultural la Vicentina
- Unió de Colles Sardanistes

La jornada va començar amb una presentació general del que havien estat els Debats al Territori per passar a continuació a treballar en grups més reduïts. Es varen constituir deu grups de treball. Cadascun d'ells tractà un dels 10 temes dels Debats al Territori. A cada grup hi havia un facilitador del sistema Delibera i un secretari que recollia les aportacions i el fruit del debat deliberatiu. Es lliurà a cada participant el recull de les aportacions rebudes de cada grup temàtic així com el grau de consens aconseguit en les diferents diagnòs i propostes d'acció. Aquesta informació era exposada en diferents gràfiques de colors de major a menor grau de consens (vegeu imatge).

6è DEBAT. PLA D'ACCIÓ: L'equilibri entre la necessitat de la constant adaptació i la fidelitat als orígens.

Si vol veure els comentaris sobre un article determinat, cliqui el corresponent

Es donà per aprovades totes les diagnòs i accions que tenien un alt grau de consens i es rebutjaren les que tenien també un alt grau de dissens per passar a concentrar-se a continuació en aquelles diagnòs i propostes d'acció més controvertides.

Després d'un procés de deliberació en el qual se sospesaven els pros i els contres així com es tenien en compte totes les aportacions i suggeriments s'anaven modificant i construint les propostes d'acció fruit del procés de discussió i de deliberació.

La darrera part del matí va estar dedicada a la presentació en el plenari de les conclusions a què havia arribat cada grup. En aquesta sessió vàrem comptar amb la presència i participació de representants institucionals. Així ens acompanyà el Sr. Ferran Bello, director general del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalanes de la Generalitat de Catalunya, el Sr. Olivier Bayon, assessor de cultura popular de la Diputació de Barcelona, així com una representant del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

S'acabà la diada amb un dinar a les mateixes instal·lacions.

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

LES CONCLUSIONS

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

LES CONCLUSIONS

LES PROPOSTES D'ACCIÓ

A continuació es detallen les propostes d'acció sorgides dels debats a la sessió de conclusions. La presentació d'aquestes propostes segueix l'ordre dels debats realitzats:

Debat n. 1. El patrimoni des dels seus diferents vessants: fiscal, administratiu, arquitectònic, monumental...

Cal un reconeixement institucional del servei i de l'acció positiva que aporten les entitats a la societat. Les entitats han d'adaptar la seva activitat i el seu patrimoni a les necessitats i a la demanda de l'època. Han d'adaptar-se a aquest procés de canvi, no tancar-se en si mateixes, per això cal dotar-les d'estructures àgils per fer-ho possible i ho han de fer amb la col·laboració de les administracions.

Cal que les entitats presentin les seves propostes de forma prou ben estructurada i atractiva perquè administració i empreses hi donin suport.

Els ajuntaments han d'establir mecanismes de consulta amb les entitats pel que fa als programes i projectes d'equipaments i activitats, per veure què és el que poden fer elles, en què poden participar o com poden rendibilitzar el seu patrimoni en funció d'aquests projectes.

Cal un tractament fiscal adequat per part d'ajuntaments, Generalitat i Estat: exempció d'impostos de les seves activitats, nova llei de mecenatge més atractiva per a les empreses, suprimir la fiscalitat del seu patrimoni, atès que són entitats sense ànim de lucre i que aquest patrimoni té un ús social.

Seria desitjable la col·laboració dels serveis tècnics dels ajuntaments envers l'avaluació de l'estat arquitectònic del patrimoni, redacció de projectes, compliment de normatives tècniques i de seguretat, etc.

La participació gratuïta dels serveis tècnics dels ajuntaments no solament pot facilitar l'inici del camí a les remodelacions, sinó que també és garantia del coneixement real d'ús des de l'Administració i de discerniment de les autoritats locals.

Respecte a les entitats sense patrimoni, caldria potenciar la utilització compartida de les estructures existents i els hotels d'entitats. L'adquisició de locals es faria quan s'haguessin esgotat o no existissin aquestes possibilitats

Debat n. 2. L'Estat com a condicionant dels models associatius.

Dèiem en la introducció que el tipus de tradició política existent en un territori determinat, el model d'organització de l'Estat, les característiques concretes de les diferents zones geogràfiques, etc., condicionen profundament la manera en què s'expressa i organitza la societat civil. Per altra banda, el fet que una part del territori històric català estigui sota la influència d'un altre estat diferent del que hi ha al Principat, fa que l'acció cultural que protagonitza la societat civil catalana en general, i les entitats socioculturals en particular, s'hagi manifestat en funció d'aquests condicionants, amb unes característiques determinades. En la diagnosi que varem fer inicialment situarem també en quin moment es troba la cultura associativa catalana a l'exterior, els seus dèficits i actius.

En general, hi ha hagut un grau de consens ampli entorn a les propostes presentades. Podem sintetitzar en tres apartats la reflexió de *L'Estat com a condicionant dels models associatius*.

1) Quant a les entitats catalanes de l'exterior, destaca especialment l'acord amb les diagnosi de tipus històric, com ara el reconeixement de la tasca feta pels casals catalans per mantenir viva la identitat del país quan a l'interior no es podia fer, tot i que existeix un cert desconeixement de la realitat actual dels casals i de la seva articulació amb la Catalunya interior.

La imatge actual dels casals està una mica distorsionada, perquè l'aspecte nostàlgic pràcticament ha desaparegut i la Catalunya exterior vol i necessita una nova articulació amb la Catalunya interior, i considera com a interlocutor no només l'administració pública sinó el conjunt de la Catalunya interior, especialment la societat civil. Si fins ara la relació ha estat fonamentalment casals catalans - Generalitat de Catalunya, es fa del tot necessari articular una relació complementària amb el conjunt del país i no només amb una administració pública específica.

2) Pel que fa a l'àrea del domini lingüístic català, es produeix una certa confusió, i fins i tot desconeixement, de les realitats associatives dels diferents territoris. Fins i tot hi ha dubtes que es pugui parlar de característiques associatives similars en tot el domini lingüístic.

El món associatiu, excepte alguns casos concrets, està molt compartimentat en relació al territori específic al qual pertany. Les entitats de Catalunya treballen fonamentalment a Catalunya i sense massa relació amb les de la resta del domini lingüístic. I això succeeix pràcticament a tot el territori, la qual cosa crea un gran desconeixement del que ens és comú. Cal fer un esforç d'obertura mútua per aconseguir un millor coneixement del que ens uneix. I utilitzar aquest major coneixement per al desenvolupament conjunt i comú.

3) Sobre les relacions del món associatiu amb les administracions públiques, hi ha una dificultat de relació. D'una banda es fa necessària la cooperació, per motius fonamentalment de recursos, però per l'altra hi ha la temença de tenir condicionaments, fruit d'aquesta relació.

L'estancament polític que el país ha tingut durant molts anys ha fet que les relacions administracions públiques – societat civil hagin estat massa condicionades o clientelars. Cal aplicar un nou esperit més lliure i obert a aquestes relacions.

Debat n. 3. L'organització interna de les entitats.

Es considera important que les entitats tinguin fonts de finançament diversificades i que no depenguin únicament de l'administració o d'una sola empresa. Cal buscar altres fonts, que poden ser de les mateixes activitats, i també a través de la publicitat.

Es veu clar que cal potenciar la democràcia interna i la participació activa dels associats en la presa de decisions.

A més, cal impulsar la creació de nous mecanismes de coordinació i de cooperació entre les entitats que ajudin a optimitzar els recursos econòmics, humans, de formació i d'informació.

També en un nivell alt, es considera que cal potenciar l'intercanvi de coneixements i experiències entre les entitats, realitzant trobades culturals, intercanviant experiències de gestió, organitzant processos transversals que les dotin de nova saba.

Un 70% aposta per afrontar decididament el repte de les noves tecnologies per potenciar els mecanismes de difusió i el desenvolupament de l'activitat cultural, com a recurs de treball i d'intercanvi d'experiències i coneixements. Tenir fàcilment tots els coneixements a l'abast possibilitarà poder prendre decisions d'una manera ràpida i concisa.

S'ha vist que cal treballar per implicar al màxim les persones que formen part de les entitats perquè en el moment oportú es produeixi el relleu en la direcció de les associacions. Aquesta tasca ha d'ésser constant, no abans de les eleccions.

En definitiva, cal trobar mecanismes per adaptar-se a les noves necessitats i demandes socials i, si és necessari, cal modificar els estatuts

Debat n. 4. El finançament de la cultura. La política de subvencions, el mecenatge.

Els organismes públics no han de suplir o competir amb les entitats, sinó que han de potenciar-les.

Cal una informació àmplia i detallada sobre els ajuts institucionals i fer-la arribar a les federacions o les mateixes entitats.

L'oficina de mecenatge de la Generalitat ha de fomentar els ajuts a les entitats i donar-les a conèixer a les empreses.

Diferenciar els ajuts concedits a les entitats culturals dels oferts a les empreses culturals amb afany de lucre, i separar-les de les donades pel Departament de Cultura.

Cal una Llei fiscal de l'associacionisme català que incentivi especialment el suport a l'associacionisme per part dels associats i de les empreses del sector privat, amb la participació de les entitats, i crear una comissió del moviment associatiu per negociar-la amb els grups parlamentaris i amb el suport del Departament de Cultura.

El nou Estatut hauria d'atribuir competències a la Generalitat per a la regulació del règim fiscal de les entitats.

Derogació de la Llei d'acompanyament dels pressupostos de 2002 sobre l'impost de societat i adaptar-la a una llei catalana en què s'adeqüi l'exigència fiscal i comptable al volum econòmic de les entitats i s'equipari amb les de les fundacions com a entitats sense afany de lucre que són.

Cal establir sistemes clars de subvencions amb indicadors que es puguin fixar a través de convenis que tinguin en compte la vida de l'entitat i les activitats. És fonamental que hi hagi mecanismes clars de control, així s'evitarà el clientelisme i que l'entitat no respongui.

Debat n. 5. Els nous reptes: la relació amb els nous fenòmens socials.

Les accions per promoure la millora de la integració dels nousvinguts i de les relacions entre ells i els autòctons s'haurien de realitzar en quatre àmbits, sempre partint de la base que hi hagi voluntat d'integrar i d'integrar-se:

- 1) l'educació d'adults, infants i joves a les escoles, les associacions, etc.;
- 2) les polítiques dels poders polítics (que facilitin la subsistència bàsica a través del treball, habitatge, legalitat, etc.);
- 3) la societat civil catalana, sobretot el sector associatiu; 4) el país d'origen dels immigrants.

OBSERVACIONS

Caldria reflexionar més sobre:

- 1) la diversitat interna de la societat catalana i dels col·lectius d'immigrants;
- 2) les aportacions històriques i presents dels immigrants al progrés econòmic, cultural, etc. de Catalunya;
- 3) d'una part, la relació entre els nostres models de consum, de cooperació internacional i, d'altra, la pobresa del tercer món que causa la immigració vers els països rics;
- 4) les vies per eliminar la intolerància (fanatisme religiós, ideologies exclusives, etc.).

Debat n. 6. L'equilibri entre la necessitat de la constant adaptació i la fidelitat als orígens.

L'equilibri entre la necessitat d'una constant adaptació tot mantenint una fidelitat als orígens sembla, en un principi, que sigui un enunciat propi per a entitats amb una certa tradició històrica de presència social. No és necessàriament així, ja que segons els tipus de principis que fonamenten la seva activitat principal, aquests poden haver estat mereixedors d'una adaptació més freqüent que no pas uns altres. Tanmateix aquesta evidència no serveix per diferenciar casos en què calgui mantenir la fidelitat als orígens, però sí posar en qüestió si aquest és un exercici convenient per a l'activitat associativa.

Tanmateix, l'element més important en qualsevol dinàmica voluntària és el nivell de participació i la seva resposta, fins al punt que diferents etapes historicosocials han esculpit altres models associatius i, consegüentment, amb puntes d'inflexió a l'alça o a la baixa, en la incidència social dels diferents moviments. Els mitjans de comunicació, la facilitat en els desplaçaments, les contínues i imparables millores en les noves tecnologies, per esmentar uns exemples, han facilitat una pèrdua de dedicació a aquests moviments i alhora una pèrdua d'autoestima i un augment en el desconeixement dels orígens. Sembla, pels resultats de la diagnosi, que hi ha certa coincidència d'opinió.

Queda clar que l'estudi i el coneixement del perquè i com dels nostres orígens és important per assegurar una correcta evolució i com a manera d'estimular l'autoestima, un dels valors que creiem més importants.

Cal, a més, treballar per a l'educació dels infants i joves i la formació dels que treballen amb ells des de les administracions i amb una implicació directa de les entitats, per tal que hom conegui en profunditat la nostra tradició i les arrels socioculturals.

Els referents històrics han de ser vistos com a valors positius per tal d'augmentar la nostra autoestima i que esdevinguin bàsics per a una personalitat d'entitat convençuda del progrés i la innovació com a garanties de futur. És a dir, que la història de cadascuna de les entitats sigui prou coneguda i reconeguda com per servir de pilars per fer créixer l'edifici social.

Debat n. 7. Les relacions amb les noves organitzacions / moviments socials.

L'associacionisme com a fenomen social, i des d'una àmplia perspectiva, és una pràctica reivindicadora i alhora creadora de drets.

Les noves organitzacions socials (ONG) són grups que a causa d'un problema social greu fan una contribució important perquè es resolgui (com els grups ecologistes, feministes, pel comerç just, per la pau, a favor d'una globalització diferent, etc.), substituint el paper de l'Administració.

Es constata una manca de col·laboració entre associacions i nous moviments/organitzacions socials amb la consegüent duplictat d'esforços i desconeixement mutu, aquesta manca de col·laboració és fins i tot major que la que existeix entre col·lectius culturals afins. Per tant, cal fomentar l'apropament entre les diferents entitats.

L'existència de moviments, organitzacions i associacions, tant de caràcter tradicional/històric com de nous moviments, és sempre pedagògica. Ho és internament (perquè educa els seus membres en el treball rigorós, solidari i democràtic), però també ho és externament (perquè esdevé un referent per a tots els ciutadans i per als poders públics). Per això és bo participar i enfortir l'associacionisme en general, cal buscar noves formes de participació ciutadana que ajudin a implicar-se més i millor, a sentir-se seu el procés i l'organització.

La majoria de moviments, organitzacions i associacions no són autosuficients, depenen molt de les institucions públiques. Cal aconseguir que els moviments/organitzacions i associacions puguin desenvolupar la seva tasca crítica i constructiva sense ser anul·lats per l'ordre establert i sense pervertir la seva funció en acceptar tasques que haurien de fer els serveis i les administracions públiques; per això cal establir un diàleg i una comunicació entre els moviments/organitzacions i associacions i l'administració que generi una col·laboració real. És molt important poder garantir la independència econòmica, orgànica i d'acció de les entitats i dels moviments/organitzacions socials. Les administracions tendeixen a "comprar" entitats per mitjà de les subvencions, a més necessitat, més pressió. El que cal, potser, és diversificar els recursos, amb l'objectiu de no dependre d'unes poques fonts que sempre et poden condicionar.

Cal provocar que els moviments/organitzacions i associacions adquireixin rellevància social fruit d'una difusió mediàtica adequada.

Debat n. 8. Les relacions dels diferents col·lectius de la societat civil dins d'una mateixa població, barri o ciutat.

Si per una banda és certa la constatació que a Catalunya existeix una bona xarxa associativa, no deixa de ser menys certa la constatació del poc contacte i relació que hi ha entre els diferents col·lectius d'aquesta societat civil. Per dir-ho d'una manera gràfica: cadascú va pel seu cantó sense tenir massa present el conjunt. Especialment preocupant és la manca de relació existent entre les entitats en el si d'una mateixa ciutat, barri o poble. És més necessari que mai fer xarxa i generar sinergies dins d'una mateixa àrea geogràfica local.

El fet més representatiu d'aquest tema és que dintre de cada ciutat, barri o poble existeixen molts i diferents col·lectius que aglutinen la societat civil, que moltes vegades, i amb un esforç considerable, preparen activitats o projectes que després coincideixen amb les d'un altre col·lectiu, i es constata una manca greu de comunicació i col·laboració entre aquests, fet que fa que normalment existeixi una rivalitat o competència entre ells.

Tradicionalment aquesta rivalitat o estava relacionada amb la ideologia política, dretes i esquerres, o amb la situació econòmica de les persones, riques i pobres. Això representava que la cooperació entre els col·lectius era precària o inexistent.

Els temps actuals ens han demostrat que les diferències ideològiques o econòmiques són molt menors, però encara existeixen. El fet d'associar-se per compartir aficions comunes de lleure o cultura no hauria de comportar que es diferenciessin els estatus socials.

Els membres de les associacions, i les seves juntes directives, conjuntament amb les administracions, haurien de dedicar els seus esforços potenciant les pròpies activitats per contrarestar la influència de la gran competència de l'oferta comercial: les discoteques, la televisió, el cinema, els centres comercials, les àrees d'esbarjo, etc.

Per facilitar la comunicació entre les associacions, per a la seva supervivència, i per reduir despeses, seria bo tenir un punt de trobada. El més important seria descobrir fórmules per aconseguir-ho sense perdre la pròpia identitat. Una de les solucions possibles seria crear un Consell d'entitats dintre de l'administració més propera que aglutini una representació de tots els col·lectius. Aquest Consell hauria de crear un calendari comú d'activitats, consensuat per tothom, que potenciés una comunicació bona i real entre les associacions. Potser seria bo presentar projectes comuns que evitessin el que moltes vegades produeix la desproporció d'ajuts econòmics que es reben per part de les administracions, i que cada col·lectiu percepés proporcionalment el que li pertoca per les activitats que organitza, tenint en compte que la majoria de les vegades són les associacions que organitzen els actes culturals o festius que es fan en la seva ciutat, barri o poble. El coneixement mutu de les activitats a organitzar suposaria la no duplicitat d'aquestes i el fet que la societat no hagués d'escollir entre activitats similars en un mateix dia. Les associacions d'un mateix col·lectiu podrien organitzar periòdicament actes conjunts i donar-se suport mútuament, fet que també els donaria més força davant l'Administració a l'hora de reclamar necessitats comunes.

Debat n. 9 . Les relacions amb l'Administració.

Es desprèn el rerefons d'una crisi de relació entre les administracions i el món associatiu, un cert desencant respecte a les actuacions polítiques, quan s'afirma amb convicció que "els problemes podrien solucionar-se si hi hagués voluntat política", mentre es denuncia la drogodependència de les subvencions i els intents de control polític front la necessitat d'independència que caracteritza la vida de les associacions.

No obstant aquesta capacitat crítica, també han mirat cap al mateix associacionisme en plantejar la poca utilització que les associacions fan de les seves federacions respectives i, en aquestes, se'ls demana que es guanyin la confiança. Però cada entitat té prou feina a casa seva, cosa que les porta a practicar el "campi qui pugui". Sobre la capacitat de les entitats per divulgar, fer conèixer i revalorar les seves finalitats i activitats caldria atorgar-los recursos per aconseguir-ho. Aquesta manca de capacitat per difondre-ho tampoc es pot generalitzar a totes les entitats.

En aquest sentit proposades concretes que s'haurien de considerar són:

Aplicar fonts de finançament sobre la base de la desgravació fiscal de les quotes o aportacions socials. Que el contribuent pugui decidir directament on vol que vagin els seus impostos i que l'àmbit de cultura pugui tenir les mateixes possibilitats que d'altres (com l'església)

Les administracions haurien de donar un tractament específic al moviment associatiu.

Cal fomentar la comunicació entre administració i associació, bidireccionalment.

Sobre el respecte a la diversitat del moviment associatiu, l'Administració no s'ha de relacionar només amb les grans entitats. Les petites també tenen un paper molt important en el país.

Com a resum, respecte a l'Administració constatem que:

- té poc coneixement de les entitats i del seu paper.
- que les entitats han cobert històricament els oblits de l'Administració.
- que l'Administració, cada vegada més, condiona els seus programes per interessos de partit i els posa davant dels seus propis o dels del moviment associatiu.

Una manera adequada de fer front a una situació de crisi és plantejar-la obertament, com s'ha fet en aquest debat i en altres iniciatives que poden ser la continuació d'un procés que les institucions convocants haurien de seguir impulsant.

Debat n. 10. La relació entre els mitjans de comunicació i la societat civil.

Les relacions entre la societat civil i els mitjans de comunicació no són sempre com voldríem. Notem que la societat civil té dificultats per donar a conèixer les activitats que realitza i fer difusió dels seus valors. Tot i això, hem de diferenciar entre els mitjans de comunicació d'àmbit local i comarcal i els d'un àmbit més ampli ja que són aquests últims els que presten menys atenció a la societat civil.

Podem dir que els mitjans de comunicació no faciliten la divulgació de la cultura popular i associacionista del nostre país ja que aquesta gaudeix de molt pocs espais en els mitjans de comunicació i quan els té, solen ser en espais molt limitats (en el cas de la premsa escrita), en franges de poca audiència (en el cas de la ràdio) o en temes molt concrets i que són d'interès per al mitjà de comunicació en qüestió (en el cas de la televisió). Per aquest motiu, s'haurien de crear espais concrets per a la societat civil dins dels mitjans de comunicació (o potenciar els que ja hi ha), on aquesta pugui presentar experiències, projectes i propostes. Trobem algunes experiències en premsa comarcal i de caràcter general on ja es destinen aquests espais. També s'hauria de treballar per tal que la societat civil no només sigui present en la publicació de les agendes d'activitats, sinó que aquestes cal completar-les amb aspectes de més contingut relacionat amb fets rellevants.

Una bona manera seria divulgar les activitats per àmbits temàtics i territorials i utilitzar les noves tecnologies de comunicació.

Es constata que el tractament informatiu del món associatiu pels grans mitjans de comunicació és bàsicament anecdòtic ja que difícilment les entitats hi tenen un paper rellevant. Sovint, les notícies del món associatiu són tractades de forma incorrecta a causa de la manca de formació dels periodistes en aquests temes. Freqüentment, els temes relacionats amb la cultura s'encarreguen als periodistes novells alhora que disposen d'un espai molt mínim dins del mitjà de comunicació.

No es presta prou atenció a les notícies provinents de la societat civil tot i que aquestes siguin rellevants i d'interès social. Moltes vegades, però, també és veritat que les informacions ordinàries generades per les entitats tenen poc atractiu noticiable. Ens cal distingir entre informació per agenda i notícia d'interès. Per això haurien de tenir una àrea de comunicació professional en les entitats per canalitzar les informacions cap a les agendes, d'una banda i les notícies atractives, de l'altra.

Considerem que les entitats, en general, tenen poca preparació a l'hora d'enfocar les relacions amb els mitjans de comunicació i, sovint, els periodistes tenen poca predisposició envers el món associatiu, això fa que les relacions siguin complicades. Caldria que hi hagués un tracte molt més directe entre periodistes i entitats.

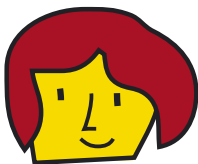
També veiem que la majoria de les empreses periodístiques tenen poc interès en el món associatiu, malgrat que algunes d'elles estan mostrant camins concrets de col·laboració, d'interès per a totes les parts, que creiem que cal potenciar i estendre.

En resum, i per anar per feina, proposem la creació d'una Oficina de Comunicació Associativa que aposti per tenir un equip professional amb vista a:

1. elaborar una estratègia de comunicació del sector, a partir de les bones experiències.
2. crear un portal-web amb un banc d'informació web autoalimentat per les entitats.
3. establir una negociació institucional perquè es creïn, amb pressupost de publicitat institucional, espais públics finançats per anunciar activitats i fer reforç del portal en els mitjans de comunicació
4. establir una negociació amb els mitjans que faciliti la col·laboració entre el sector associatiu i el periodístic per publicar les informacions de forma periòdica.

Per fer viable aquesta proposta convoquem una propera reunió d'un equip de responsables de comunicació de les FEDERACIONS per iniciar el projecte.

Caldrà comunicar el nombre d'associats i de beneficiaris que les federacions representen per negociar la viabilitat de la proposta amb les institucions i amb els mitjans.

L'anàlisi conjunt dels deu àmbits finals dels Debats al Territori suggereix tot un seguit de qüestions; unes, ja eren prou conegudes i es consoliden en el si de les conclusions i, unes altres, són propostes innovadores, sobretot perquè han sorgit d'una reflexió compartida entre els representants de diferents sectors de la cultura popular i associativa catalana, fet que els atorga credibilitat i justifica la iniciativa dels mateixos debats.

LES PROBLEMÀTIQUES DEL TEMPS PRESENT

Sense seguir l'ordre de com es produïren els debats, crida l'atenció el neguit que comparteixen sobretot les associacions històriques molt ben representades entre els participants: els preocupa com compaginar la fidelitat als orígens sense perdre la seva identitat, d'actuar enmig de les problemàtiques del temps present, i com resoldre la relació amb els nous fenòmens socials. Els participants en el debats es reconeixen com integrants d'un moviment associatiu originàriament progressista i integrador, s'identifiquen amb aquesta actitud, treballen per la incorporació de l'allau de nous nadius al nostre model social i s'ho plantegen des de la reciprocitat que es concreta en què hi hagi voluntat d'integrar i d'integrar-se. Saben que el teixit associatiu va ser fonamental per la incorporació d'altres onades immigratòries anteriors, però són molt conscients que no es tracta del mateix cas ni de la mateixa circumstància, fins al punt que es plantegen si aquest és un exercici convenient per a l'activitat associativa.

Els convocats a debat estan disposats a posar les institucions que representen al servei d'una bona causa, però reivindiquen l'actuació decidida dels poders públics quant a l'educació dels infants i joves i la formació dels adults que arriben per ajudar-los a adaptar-se al que per a ells és una nova cultura social, així com la regularització del treball, l'habitatge i la legalitat de la seva presència, actuant si convé en els països d'origen.

En les conclusions hi ha una crida cap a l'eliminació de la intolerància social i religiosa i una invitació a reflexionar sobre la diversitat interna de la societat catalana i la dels col·lectius d'immigrants, partint de l'aportació històrica i present de la immigració al progrés econòmic i cultural de Catalunya. També s'hi planteja l'anàlisi dels condicionants que sorgeixen del nostre model de consum i la pobresa del tercer món, des de les propostes que sorgeixen de la cooperació internacional dirigides al desenvolupament dels països d'aquella àrea.

La diagnosi va obtenir una certa unanimitat en fer front al repte que es planteja en positiu al mateix temps que s'exigeix una dinàmica d'enfortiment de la pròpia identitat i l'autoestima, sobre la base del coneixement del perquè i el com dels propis orígens. Els referents històrics han de ser contemplats com a positius i cal treballar perquè en l'educació dels infants es plantegi en profunditat el coneixement de la nostra tradició i arrels socioculturals.

LA INDEPENDÈNCIA DE LES ASSOCIACIONS

Per afrontar aquest procés es considera imprescindible un elevat grau de col·laboració i complicitat entre la societat civil i l'administració pública. Però aquesta proposta de treballar junts, es vol que no sigui un condicionant per a la pràctica creadora i dels drets que històricament ha caracteritzat l'associacionisme, actualitzada en les darreres dècades per l'aparició d'unes noves organitzacions socials (les ONG) que s'han dedicat a fer front a les problemàtiques socials i han contribuït a la seva resolució. Ecologistes, feministes, la cultura de la pau, el comerç just, la globalització amb valors socials... Tot un seguit d'aquestes noves organitzacions, com les associacions, no són autosuficients i depenen de les administracions públiques i corren el perill que, els fons econòmics que els arriben via institucions per desenvolupar la seva

tasca cívica, també crítica i constructiva, puguin ser anul·lats per l'ordre establert, i perverteixin la seva funció en desenvolupar tasques que corresponguin a les administracions que tendeixen a "comprar" per mitjà de subvencions.

Denuncien aquesta neutralització de l'activitat d'ONG i associacions i constaten que aquests dos tipus d'organitzacions tenen entre elles un gran desconeixement i desconexió, quan davant les administracions tenen els mateixos interessos, en practicar un treball solidari i democràtic, que es converteix en referent davant dels ciutadans i ho hauria de ser també per a l'administració pública.

Garantir la seva independència requereix un procés de col·laboració i mutu coneixement entre ambdós sectors de l'associacionisme, per plantejar a l'administració una tipologia de col·laboració que no representi cap mena d'imposició, plantejar-se juntes una política de difusió mediàtica adequada, que els atorgui rellevància social, i planificar una política diversificada d'obtenció de recursos que asseguri la independència econòmica i, per tant, també la dels criteris de la gestió.

Les relacions amb l'administració van tenir el més gran protagonisme en l'àmbit nou del Debats al Territori, fins al punt que el primer paràgraf de les conclusions de l'àmbit específic sobre el tema concreta l'existència d'una crisi de relació entre les administracions -es planteja en plural- i el món associatiu, quan s'afirma que la "voluntat política" podria resoldre'ls, renunciant als intents de control polític front la necessitat d'independència de les entitats condicionada per la drogodependència que creen les subvencions, situació sobre la qual les mateixes associacions són autocrítiques.

La dicotomia que es produeix entre la necessitat de rebre fons institucionals i el rebuig de l'afinitat que pugui produir acceptar-les, es dilueix ja en les conclusions del primer debat, quan no es troba un altre camí per plantejar les exigències del manteniment del patrimoni de les associacions i la seva adaptació per fer-lo socialment rendible i menys onerosos financerament. Aquí es busquen formes de col·laboració, convenis, mecanismes de gestió, com la utilització dels serveis tècnics municipals envers l'avaluació de l'estat del patrimoni i la redacció de projectes, així com l'assessorament per al compliment de les normatives tècniques i de seguretat. Darrere de la proposta hi ha una certa reciprocitat que, per part de l'administració, facilitaria el coneixement real de les estructures i de les dificultats econòmiques que generen. Aquesta intercomunicació també afavoriria la implantació del criteri que les institucions públiques no han de baixar a competir amb les entitats, sinó que han de dedicar-se a potenciar-les.

ASSOCIACIONISME I FISCALITAT

Es reclama un tractament fiscal per part de les institucions que representi un reconeixement del paper de substitució que han exercit i exerceixen les associacions, a través d'una excepció dels impostos suprimint la fiscalitat del patrimoni, la revisió de la nova llei de mecenatge més atractiva per a les empreses. Això també representaria un reconeixement institucional del servei i de l'acció positiva que aporten les entitats al conjunt de la societat i es produiria en un moment en què les entitats necessiten adaptar la seva activitat i el seu patrimoni a les necessitats i a la demanda de l'època, obrint-se més si cal per ser útils al seu barri, poble o ciutat.

Per realitzar aquestes polítiques de penetració social, calen fonts de finançament. S'hauria de plantejar la desgravació fiscal de les quotes i les aportacions socials; el contribuent hauria de poder decidir on van a parar els seus impostos i les associacions solvents haurien d'aparèixer a la llista de predileccions a l'hora de fer la declaració de renda.

Es reclama un tractament específic per al teixit associatiu i recollir-lo en el nou Estatut de Catalunya, en el qual s'hauria d'establir una comunicació bidireccional entre l'Administració i les associacions i una relació equitativa abandonant la tendència de l'administració a relacionar-se amb les gran associacions. Cal, molt especialment, facilitar una informació detallada de les possibilitats d'ajut institucional, fent arribar les convocatòries a totes les entitats per mitjà de les federacions i coordinadores i, en aquestes convocatòries, s'haurien d'establir sistemes de subvencions i convenis que valorin objectivament la trajectòria de les associacions, al mateix temps que la concreció de mecanismes clars de control hauria d'impedir la concessió des del clientelisme polític.

Contrariant els mecanismes establerts a la Llei d'acompanyament dels ressupostos de l'Estat del 2002, que s'hauria de derogar exemplarment, ens cal una llei catalana des de la realitat comptable de les associacions, que les equiparés a les fundacions sense tants entrebancs burocràtics, des del criteri que es tracta d'entitats sense afany de lucre que desenvolupen un paper de suplència sent allà on no arriba l'Administració pública, cosa que s'hauria de recollir en la Llei fiscal de l'associacionisme català. Els beneficis fiscals que establís podrien contribuir al fet que l'Agència de Mecanatge de la Generalitat fomentés els ajuts de les empreses a les associacions, per mitjà d'una campanya de divulgació de les funcions d'interès públic que realitzen.

LA CAPACITAT AUTOCRÍTICA

A les jornades dels Debats al Territori es constatà que els models d'estat allà on es desenvolupa l'associacionisme català (Espanya, França, Itàlia, Andorra), i arreu del món on hi ha un casal català, condicionen a fons la manera en què s'expressa la societat civil, com els condiona cada moment històric. Molts anys després de la immigració catalana voluntària o forçada, els casals abandonen gradualment la nostàlgia i necessiten d'una nova articulació amb la Catalunya interior; aquesta relació és aconsellable que es produeixi amb el conjunt del país i no exclusivament amb les institucions.

Costa precisar la realitat associativa en les restants comunitats de parla catalana i fins i tot hi ha dubtes que es pugui parlar de característiques associatives similars i s'aconsella un treball de recerca que atorgui -una vegada finalitzat- el coneixement de les diferents realitats.

L'autocrítica ha estat incentivada pels organitzadors dels debats i s'ha produït tot un seguit de conclusions que afecten l'organització interna de les societats, la seva coordinació federativa:

- **conquerir fonts de finançament diversificades.**
- **potenciar la democràcia interna i la participació activa dels associats.**
- **crear mecanismes de coordinació de les entitats**, per evitar duplicitats en el moment de fer les programacions.
- **crear nous mecanismes per potenciar l'intercanvi d'experiències** (com poden ser les trobades) entre les entitats en el mateix àmbit geogràfic que permetin optimitzar el rendiment dels recursos econòmics i humans, així com la formació.
- **afavorir la coordinació entre les federacions**, però també entre les entitats d'una mateixa localitat. S'ha donat amb massa freqüència la duplicitat d'actuacions en una mateixa localitat i s'han malbaratat esforços.

Ha sorgit davant les associacions un competidor impensable només fa unes dècades, especialment en el referent als mecanismes d'autofinançament. Les conclusions dels debats fan referència a l'oferta comercial privada. Primer va ser la televisió i les discoteques, per continuar amb el cinema i, darrerament, els centres comercials i les àrees d'esbarjo... Contra tot plegat l'associacionisme no pot competir, però sí sumar esforços en el moment en què velles rancúnies que enfrontaven les associacions en el nivell local (les diferències polítiques i la condició socioeconòmica dels membres d'unes i altres associacions) s'han diluït en el context d'una nova realitat social i política, on l'afició compartida pel lleure i la cultura és un gran cohesionador social.

LA MANCA DE RESSÒ MEDIÀTIC

Es considera necessària una proposta compartida entre l'administració i les associacions que tindria com a objectiu vitalitzar les associacions, que recull l'aposta per la utilització de les noves tecnologies de la comunicació per potenciar els mecanismes de difusió i desenvolupament de l'activitat cultural, que quasi les tres quartes parts dels participants en els debats considera imprescindible per donar una nova empenta al teixit associatiu, a fi d'enfortir-lo i posant-lo en situació de competir en una realitat difícil si no es disposa dels mitjans adequats.

Per fer eficaç aquesta proposta, cal fer-ho globalment i d'una forma ambiciosa, per la qual cosa es fa imprescindible la utilització de les plataformes federatives, predisposició que sovint tenen molt poc en compte les associacions integrades en les diverses federacions que van convocar la reflexió dels Debats al Territori, quan ningú està més capacitada per al diàleg amb les administracions, per a conquerir els recursos necessaris per divulgar, fer conèixer i revaloritzar la seva activitat i finalitat.

Entre les propostes sorgides dels debats es planteja la creació d'un consell d'associacions dintre de l'administració més propera, que hauria d'establir un diàleg creixent amb l'Administració. Tindria la capacitat d'organitzar actes conjunts en la línia de promoure les associacions.

A banda de la crisi d'identitat de no poques associacions, un dels problemes més significatius de la vida de les entitats és la manca de ressò mediàtic de llurs activitats. És hora de pensar en mitjans de comunicació que projectin l'activitat associativa cap al conjunt de la societat a la qual no arriba la notícia de molts esdeveniments importants organitzats per les associacions que queden constretes a l'àrea d'influència immediata de cada associació.

LES DINÀMIQUES COMPLEMENTÀRIES

17 + 1 NOVES VALORACIONS

Una de les constatacions que va sorgir a la trobada de Cerdanyola del Vallès, va ser la necessitat de generar complementàriament als formularis editats durant els debats, un nou formulari que recollís les propostes més significatives amb l'objectiu de facilitar-ne la seva valoració i alhora difondre les principals propostes acordades a la trobada.

D'aquesta manera sorgí un formulari resum de les 17 **propostes d'acció més significatives**:

1. Cal un tractament fiscal adequat per part d'ajuntaments, Generalitat i Estat respecte a les entitats culturals amb patrimoni propi: exempció d'impostos de les seves activitats, supressió de la fiscalitat del seu patrimoni...
2. Els ajuntaments han d'establir mecanismes de consulta i de suport amb les entitats pel que fa als programes i projectes d'equipaments i d'activitats, no competint amb elles, tenint molt en compte el paper social i històric desenvolupat per la societat civil.
3. S'aconsella a les entitats amb patrimoni propi que es constitueixin com a fundacions; que la junta directiva esdevingui patrons i suggerir que, malgrat les aportacions econòmiques, no s'inclouin els ajuntaments i altres administracions com a membres del patronat per tal d'evitar confiscacions encobertes.
4. Creació d'un organisme públic (administracions conjuntament amb la societat civil) per fomentar la relació entre la Catalunya interior i l'exterior, incidint especialment en la potenciació de la llengua i el coneixement mutu dels diferents models d'acció i gestió cultural que es donen arreu.
5. Potenciar la formació dels dirigents de les entitats culturals amb programes d'acció i de gestió, i incorporar la preparació tècnica amb ajudes d'especialistes.
6. Davant de l'estancament que s'observa en les entitats, cal potenciar la democràcia interna i la participació activa dels associats, utilitzant metodologies noves, impulsant mecanismes de cohesió i cooperació entre ells.
7. L'administració pública ha de potenciar les activitats de les entitats culturals, no pas suplir-les.
8. Modificar l'actual Llei de mecenatge, ampliant a les entitats sense finalitat de lucre, els avantatges que tenen actualment les empreses en les seves donacions a fundacions i a entitats declarades d'utilitat pública, possibilitant també la desgravació fiscal en l'impost de la renda pel que fa a les aportacions i despeses realitzades pels socis actius de les entitats.
9. La Generalitat ha de tenir competències plenes per legislar una llei de règim fiscal per a les entitats sense ànim de lucre.
10. La societat civil catalana -de caràcter més tradicional- conjuntament amb les ONG dedicades a l'acollida dels nousvinguts, han de protagonitzar projectes comuns amb vista a la integració d'aquests nous col·lectius d'immigrants.
11. Cal treballar per l'educació dels infants i dels joves, i per la preparació dels qui treballen en la seva formació, potenciant el coneixement de la història de l'associacionisme català i implicant directament les entitats.
12. Instaurar periòdicament (cada dos o tres anys), fòrums de debat entre Organitzacions No Lucratives (ONL) i Organitzacions No Governamentals (ONG), fent una especial atenció en el sector jove.
13. Creació de consells d'entitats dins del marc de l'administració més propera que aglutinin tots els col·lectius, amb la voluntat de crear un calendari comú d'activitats consensuat per tothom, gestionar conjuntament amb l'administració els recursos econòmics públics dedicats a l'acció sociocultural, potenciant una comunicació real i efectiva entre les entitats.
14. Les administracions han de fer un esforç per entendre i conèixer el moviment associatiu per tal que aquestes no depenguin del responsable polític/administratiu de torn.
15. Creació d'una Taula de Diàleg entre Administració i moviment associatiu, ja que aquella no pot pretendre fer una política cultural sense tenir en compte el món que representa l'associacionisme.
16. El contribuent ha de poder decidir directament on vol que vagin els seus impostos, tenint l'àmbit de cultura les mateixes possibilitats que d'altres (com l'Església, per exemple).

17. Creació d'una Oficina de Comunicació Associativa a la qual lliurement s'hi puguin adherir federacions, entitats..., la qual, amb criteris professionals de gestió, funcioni com agència de notícies, amb sistemes propis de difusió i d'informació. Aquesta oficina hauria de comptar amb un suport institucional decidit i clar. Al final es deixava un espai en blanc per tal que la persona que responia el formulari, pogués escriure una proposta.

Aquest formulari es distribuï àmpliament, el resultat del qual us els presentem:

debats al territori **Delibera!**

17+1 Accions significatives per fer avançar el Moviment Associatiu

Introducció:
Durant un any i escass (2003-2004), més de 40 federacions culturals catalanes, entitats i persones individuals han aplegat a una reflexió i col·lectiu de la problemàtica del Moviment Associatiu Català. Si bé hi ha un paper rector a l'Administració pública, també, sense dubtar, són els ciutadans qui hi ha hagut força personal i entitat que no han pogut, per diverses raons, participar en aquest procés.

El breu formulari que ara es presenta són 17 de les accions més significatives sorgides en aquest procés i que es demanen valors a la consideració respectiva, d'indicar una o més que troba a faltar.

Podeu enviar aquesta resposta fins al **13 de juliol de 2004** a **DEBATS AL TERRITORI**, Pl. de Víctor Balaguer, 5, 08003 Barcelona, al correu electrònic: debats@delibera.cat o bé personalment, directament al web: www.delibera.cat/debats/17accions.html

Des d'ara **DEBATS AL TERRITORI** es conviden a participar-hi i a dir la vostra opinió i votar els vostres suggeriments.

17+1 Accions significatives per fer avançar el moviment associatiu

1. Cal un instrument fiscal adequat per part d'Administracions, Generalitat i Estat respecte a les entitats culturals amb patrimoni propi: exempció d'impostos de les seves activitats, supressió de la fiscalitat del seu patrimoni...

2. Els Ajuntaments han d'establir mecanismes de consulta i de suport amb les entitats per que hi ha programes i projectes d'equipament i d'activitat, no comptent amb elles, tenint molt en compte el paper social i la seva desenvolupar per la societat civil.

3. D'acord amb les entitats amb patrimoni propi que es constitueixen com a fundacions, mantenen la pròpia amb autonomia jurídica, s'organitzen amb independència administrativa, i de no rebre els recursos i altres administracions com a condició del patrimoni per fer d'elles institucions escolars.

4. Creació d'un organisme públic participatiu conjuntament amb la societat civil per fomentar la relació entre la Generalitat i l'entitat, veient especialment en la promoció de la llengua i el coneixement dels seus recursos i gestió cultural que es donen avui.

5. Potenciar la formació dels dirigents de les entitats culturals amb programes d'acció i de gestió, involucrant i preparant noves amb aquests d'activitats.

6. Davant de l'estancament que s'observa en les entitats, cal potenciar la democràcia interna, la participació activa dels associats, utilitzant metodologies respectives, organitzar mecanismes de col·laboració entre ells.

7. L'administració pública ha de potenciar les activitats de les entitats culturals, no pas suprimir-les.

8. Modificar l'actiu del Llibre de Monuments, assignant a les entitats sense títol de títol, els privilegis que tenen actualment les entitats en les seves declaracions de funció i a les entitats declarades d'interès públic, posibilitant també la designació fiscal en el cas de la resta per tal de les oportunitats i responsabilitats que això comporta per a les entitats.

Delibera!

17+1 Accions significatives per fer avançar el moviment associatiu

9. La Generalitat ha de tenir competències plenes per regular una llei de règim fiscal per a les entitats sense ànim de lucre.

10. La Generalitat ha de poder decidir directament en tot que sigui els seus impostos, sense l'intermediació de les altres administracions que d'elles són l'obligat per exemple.

11. Els contribuents han de poder decidir directament en tot que sigui els seus impostos, sense l'intermediació de les altres administracions que d'elles són l'obligat per exemple.

12. Creació d'una Oficina de Comunicació Associativa a la que l'Estat i les administracions públiques, entitats i la societat civil puguin adherir federacions, entitats..., la qual amb criteris professionals de gestió, funcioni com agència de notícies, amb sistemes propis de difusió i d'informació. Aquesta oficina hauria de comptar amb un suport institucional decidit i clar.

13. Fer la seva pròpia proposta d'acció:

Podeu enviar aquesta resposta fins al **13 de juliol de 2004** a **DEBATS AL TERRITORI**, Pl. de Víctor Balaguer, 5, 08003 Barcelona, al correu electrònic: debats@delibera.cat o bé personalment, directament al web: www.delibera.cat/debats/17accions.html

Si voleu més informació sobre el projecte, podeu contactar amb els responsables de l'organització i el web: www.delibera.cat/debats/17accions.html

Meu suggeriment:

Entitat: _____ Fax: _____

Adreça: _____ Població: _____ Correu e: _____

Comarca: _____

17+1 Accions significatives per fer avançar el Moviment Associatiu

1. L'administració pública ha de potenciar les activitats de les entitats culturals, no pas suprimir-les.

2. Cal un instrument fiscal adequat per part d'Administracions, Generalitat i Estat respecte a les entitats culturals amb patrimoni propi: exempció d'impostos de les seves activitats, supressió de la fiscalitat del seu patrimoni...

3. Els Ajuntaments han d'establir mecanismes de consulta i de suport amb les entitats per que hi ha programes i projectes d'equipament i d'activitat, no comptent amb elles, tenint molt en compte el paper social i la seva desenvolupar per la societat civil.

4. D'acord amb les entitats amb patrimoni propi que es constitueixen com a fundacions, mantenen la pròpia amb autonomia jurídica, s'organitzen amb independència administrativa, i de no rebre els recursos i altres administracions com a condició del patrimoni per fer d'elles institucions escolars.

5. Creació d'un organisme públic participatiu conjuntament amb la societat civil per fomentar la relació entre la Generalitat i l'entitat, veient especialment en la promoció de la llengua i el coneixement dels seus recursos i gestió cultural que es donen avui.

6. Davant de l'estancament que s'observa en les entitats, cal potenciar la democràcia interna i la participació activa dels associats, utilitzant metodologies respectives, organitzant mecanismes de col·laboració entre ells.

LA PARTICIPACIÓ AL FÒRUM UNIVERSAL DE LES CULTURES BARCELONA 2004

Com ja ha quedat explicat en diferents apartats d'aquesta memòria, el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 va estar present amb més o menys intensitat (en funció del moment) durant tot el transcurs que durà els Debats al Territori.

L'organització tenia molt clar des de bon començament, que l'esdeveniment que s'estava preparant era una oportunitat única per poder compartir, mostrar i aprendre amb altres col·lectius d'altres països i cultures que, com nosaltres fem a Catalunya, porten a terme llur acció sociocultural.

Així doncs, la presència dels Debats al Territori al Fòrum va tenir diferents etapes i àmbits.

L'ASSEMBLEA MUNDIAL DEL VOLUNTARIAT IAVE

L'experiència dels DEBATS AL TERRITORI es va presentar a dos nivells:

Per una banda, al plenari del dia 18 d'agost, on es va intervenir exposant l'experiència que havia suposat la seva realització. En fem un resum a continuació:

"L'associacionisme català ha estat l'origen del nostre model social i la seva evolució ha servit per plantejar-nos el nostre futur. Durant un any i mig hem endegat una dinàmica participativa conjuntament amb més de 20 federacions culturals catalanes. Així, hem treballat territorialment els temes a debatre facilitant una participació transversal que incentivà la intervenció de les minories, aplicant noves tecnologies per tal d'estendre i facilitar la participació. Com a resultat de cadascun dels 11 debats celebrats, sortiren un seguit de diagnòstics i de plans d'acció per a cada debat. D'aquesta manera els més de 400 participants presencials i els més de 300 virtuals, han fet un total de 20.349 aportacions/posicionaments/intervencions, de les quals 11.737 fan referència a les diagnòstics i 8.612, a les propostes d'acció.

Com a síntesi de tot el procés, s'elaborà un formulari amb les 17 accions més significatives les quals han de servir com a eina de treball vers al nostre futur i com a base de relació amb d'altres models socials d'arreu del món que fomentin la pau mundial."

Tesis a debatre:

“El moviment associatiu català com a model de convivència”.

“La necessitat de conèixer i donar a conèixer els diferents models d’acció i de treball associatiu d’arreu del món com a base de la convivència i de la pau”.

“Cal fomentar el moviment associatiu independent dels poders públics i polítics”.

“L’Estat ha de complementar, acompanyar i donar suport a les iniciatives socials i associatives de caràcter privat, però que tenen voluntat de servei públic, mai hi ha de competir”.

Per altra banda, es presentà la metodologia en un dels tallers de la tarda.

LA FIRA

L’espai de la Fira dins del Fòrum estava reservat a entitats i institucions que volguessin mostrar llur treball així com compartir projectes i experiències. Debats al Territori estigué present de l’1 al 5 de setembre en aquest espai dins del qual es va fer una promoció activa de les principals conclusions elaborades a la trobada de Cerdanyola del Vallès. També es realitzaren tallers de maquillatge, explicació de contes, de ball de bastons, de gegants, de teatre...

La FIRA fou un espai immillorable per poder apropar al públic en general l’experiència que va significar els DEBATS AL TERRITORI. Es van elaborar 4 grans plafons on gràficament es va descriure el procés així com es van realitzar diversos tallers duts a terme per diferents especialistes.

El maquillatge, l’explicació de contes, l’ensenyament del ball de bastons, la introducció en el món dels gegants, caps grossos i el bestiar popular en general, l’aprenentatge del teatre, el cant coral... foren alguns d’aquests tallers realitzats per voluntaris de diferents federacions catalanes que han donat suport als DEBATS AL TERRITORI.

L’objectiu de la presència dins de l’àmbit de la FIRA era, per una banda, donar a conèixer el procés, els objectius, els resultats i les principals aportacions suscidades durant el procés participatiu i, per l’altra, possibilitar a les diferents federacions culturals catalanes impulsores del projecte que poguessin manifestar, a la seva manera i amb els seus mitjans, quines són les propostes de treball que cadascuna d’elles està desenvolupant, a manera de mostra temàtica de les diferents expressions i sensibilitats presents dins del món associatiu català.

ELS SPEAKER'S CORNER

ASSOCIACIÓ, una proposta teatral feta per diferents actors i sectors del món sociocultural català.

Un aspecte més agosarat i creatiu va ser la proposta teatral d'ASSOCIACIÓ. Des de la coordinació dels DEBATS AL TERRITORI vàrem tenir clar ja des de bon començament que calia mostrar les principals aportacions, anàlisis i reflexions suscidades durant el procés. I tanmateix estàvem convençuts que calia fer-ho de maneres diferents, no únicament mitjançant la paraula escrita o parlada.

A partir d'aquesta reflexió i voluntat vàrem plantejar a la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya que ens fes una proposta escenificada d'aquest procés, ja que estàvem profundament convençuts de la viabilitat d'una proposta plàstica d'aquestes característiques.

Fruit d'aquest procés va sorgir ASSOCIACIÓ, barreja dels conceptes **associació** i **acció**, dos elements con-substancials a totes les entitats socioculturals catalanes.

Una primera proposta com a assaig general, va ser la presentada a CALELLA dins de la Mostra Nacional de Teatre Amateur de Catalunya el 15 de maig de 2004.

Per primera vegada, membres de diferents federacions que mai havien treballat plegats, varen participar en un projecte comú i de manera molt reeixida.

ASSOCIACIÓ és una proposta plàstica innovadora, expressiva i dinàmica. Us reproduïm el text de presentació del programa de mà editat en ocasió de l'assaig general, la lectura del qual us donarà ben segur una idea força exacta de l'abast d'aquesta proposta teatral: *"Fem el que som" o "Som el que fem"? No ho sabem, el que sí sabem és que en tot allò que fem, en les nostres accions anem deixant la nostra petjada i en fer-ho ens realitzem, ens formem com a persones, creixem.*

També hem observat que els humans som animals tribals, com els micos i els ximpanzés, necessitem dels altres, no només per a sobreviure al medi sinó per a poder identificar-nos com el que som: Animals associatius que necessiten de l'altre per a ser un mateix dins d'un nosaltres que anomenem SOCIETAT.

Amb aquesta "empanada mental" al cap us presentem aquest espectacle: Veureu gent que es busca a si mateixa i que es retroba quan troba a l'altre tot fent una activitat en grup, creant el meravellós món de l'associacionisme.

L'espectacle comptà amb la participació d'un grup d'actors (9 persones) i amb la presència, col·laboració i participació activa i entusiasta de membres provinents de diferents col·lectius culturals: teatre, ateneus, cors, castellers, geganters, bastoners, sardanistes...

Pel tipus de desenvolupament es va necessitar la participació activa de diferents col·lectius socials, els quals van donar una imatge encertada del que es volia aconseguir. Aquests col·lectius foren:

- Grup de teatre l'Arrel de Sant Miquel d'Olèrdola
- Grup de teatre El Fanal de Sant Quintí de Mediona
- Grup de teatre Cul-i-seu de Sant Vicenç de Castellet
- Grup de teatre Terra Baixa d'Ordal
- Grup de teatre El Molí dels Monjos
- Grup de teatre La Torre de les Gunyoles
- Grup de teatre Attrezzo de Vilafranca del Penedès
- Grup de teatre El Partiquí de BCN
- Grup de teatre Disbauxa de BCN
- Grup de teatre de L'Hospitalet
- Grallers i diables de Sant Quintí de Mediona
- Falcons de Piera
- Bastoners del Barri de Gràcia de BCN
- Bastoners de L'Arboç
- Agrupació Sardanista de Sabadell
- Cor Jove de la Federació de Cors de Clavé
- Agrupació de Geganters de Catalunya

LA PARTICIPACIÓ EN LA IV MOSTRA D'ENTITATS DE L'11 DE SETEMBRE DE 2004

Es tracta d'una exposició àmplia i explícita de treballs i projectes al voltant de la nació catalana, la seva societat i la recerca de les seves llibertats individuals i col·lectives. Va dirigida a tots aquells que durant la Diada surten al carrer a cercar o retrobar referents per a la seva voluntat de treballar pel país o senzillament a aquells que compleixen amb la seva consciència de catalanitat o dediquen aquest dia -com ho fan el dia de Sant Jordi- a cobrir la seva quota de compromís amb la nació catalana. Pretén que tant els uns com els altres trobin la possibilitat de col·laborar, coneguin de més a prop els grups i col·lectius (que aquests sí que treballen durant tot l'any) i així sentir interiorment el deure i el desig de participació que tan sovint es troba a faltar. Així mateix la Mostra pretén oferir una tribuna per a molts d'aquells col·lectius que tenen dificultats per arribar en un dia tan adequat a la gent del país i alhora generar o refer contactes amb d'altres grups, contactes que malauradament massa cops no existeixen. Per finalitzar, però com a fet principal, la Mostra vol ser un fort crit reivindicatiu dels nostres drets i llibertats com a Països Catalans.

LES DARRERES ACCIONS

Al començament del procés dels Debats al Territori ens vam comprometre a donar el màxim de ressó possible a les conclusions així com fer-les arribar a les principals institucions públiques del país.

Conscients d'aquest compromís, el dimarts 14 de setembre de 2004 una delegació dels Debats al Territori va ser rebuda pel president del Parlament de Catalunya, Molt Honorable Senyor Ernest Benach.

A banda de presentar-li tot el procés i de documentar-ne a bastament els continguts, s'acordà que un cop feta la Memòria dels Debats al Territori aquesta es presentaria al Parlament.

POSAR "FIL A L'AGULLA"

Tres han estat les propostes marc sorgides del procés dels Debats al Territori. Les dues primeres (**La Plataforma Periòdica de Seguiment, entitat/administració** i **l'Estudi interpretatiu de les conclusions dels Debats al Territori**) són propostes a desenvolupar en el futur. La tercera, **L'Ens de Comunicació Associativa**, representa la continuació de la dinàmica dels Debats al Territori. La proposta ha estat assumida des del seu inici per la Federació de Cors de Clavé, la Federació d'Ateneus de Catalunya, la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya i el Moviment Coral Català, afegint-se en data de maig de 2007 la Federació Catalana de Societats Musicals, i també la Federació Sardanista de Catalunya. Altres federacions socioculturals catalanes estan pendents d'adherir-s'hi activament.

L'Ens de Comunicació Associativa vol ser una proposta concreta, entre d'altres, a l'escàs ressò que les activitats de les associacions tenen en els mitjans de comunicació; a la consciència de la irrupció per part de les administracions públiques en el camp de l'acció cultural competint moltes vegades directament amb el teixit associatiu; a la constatació de l'encariment de l'acció sociocultural quan aquesta és duta a terme amb exclusiva per les administracions.

Per tot això, les federacions impulsores han iniciat un procés que té els aspectes següents:

1. Dotar el moviment associatiu de mitjans de comunicació propis:
 - a. Una oficina d'informació.
 - b. Una web.
 - c. Una publicació.
2. Crear mecanismes de relacions públiques encarregats de divulgar i millorar la imatge pública de les associacions, fent present la realitat associativa a les administracions públiques i al conjunt de la societat catalana i millorant la imatge de les associacions en el conjunt de la societat.
3. Crear consciència de la transcendència del patrimoni de les associacions i arribar a fons per actualitzar-lo, millorar-lo i dinamitzar-lo.
4. Promoure una estratègia de canvi favorable al moviment associatiu en l'administració dels pressupostos públics de cultura i festes plantejant un canvi en els criteris d'aplicació dels pressupostos públics en aquests camps.

En data de novembre de 2005 han estat presentats els estatuts de constitució corresponents i el mes d'abril de 2006 s'ha constituït l'equip tècnic:

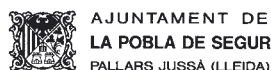
Ens de Comunicació Associativa
Pl. de Víctor Balaguer, 5, 6ª planta
08003 BARCELONA, el Barcelonès
Tel. 93 269 10 42
www.ensdecomunicacio.cat
info@ensdecomunicacio.cat

AMB LA COL·LABORACIÓ:

- Agrupació de Colles Geganteres
- Agrupament d'Esbaris Dansaires
- Associació Catalana de Premsa Comarcal
- Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya
- Coordinadora de Bastoners
- Federació Catalana d'Entitats Corals
- Federació Catalana de Societats Musicals
- Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
- Federació Catalana de Voluntariat Social
- Federació per a la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes
- Federació Sardanista de Catalunya
- Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya
- Federació Internacional d'Entitats Catalanes
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Federació de Joves Cambres de Catalunya
- Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi
- Òmnium Cultural
- Secretariat de Corals Infantils de Catalunya

AMB EL PATROCINI:

PRIMERA ACTIVITAT ASSOCIADA AL

